Biblioteca Centrală Regională Hunedoara

Proletari din toate țările, uniți-vă!

VEAC NOU

Organ al Consiliului General A.R.L.U.S.

ANUL XI Nr. 22 | VINERI 3 IUNIE 1955 | 4 PAGINI, 25 BANI

Politica neclintită de pace a poporului nostru

La 30 mai, Marea Adunare Națională a Republicii Populare Române a adoptat în unanimitate Legea pentru ratificarea tratatului de prietenie, colaborare și asistență mutuală încheiat la Varșovia între Republica Populară Albania, Republica Populară Bulgaria, Republica Populară Ungară, Republica Democrată Germană, Republica Populară Polonă, Republica Populară Română, Uniunea Republicilor Sovietice Socialiste și Republica Cehoslovacă.

Expunerea asupra Tratatului de la Varșovia făcută de președintele Consiliului de Miniștri, tovarășul Gh. Gheorghiu-Dej, a scos în evidență necesitatea și însemnătatea istorică a acestui tratat în actuala situație internațională. Deputații care au luat cuvîntul în cadrul sesiunii Marii Adunări Naționale au aprobat în unanimitate textul Tratatului, subliniind uriașa contribuție pe care acest document o aduce cauzei asigurării securității țărilor lagărului socialist, precum și cauzei preîntîmpinării unui nou război mondial.

Încheierea Tratatului de la Varșovia a devenit necesară în urma ratificării de către parlamentele unor state vest-europene a acordurilor de la Paris în ciuda faptului că popoarele din țările respective s-au opus acestor acorduri care încalcă interesele lor naționale. După cum se știe, acordurile de la Paris prevăd refacerea militarismului german.

Transformarea Germaniei occidentale în principal focar al primejdiei de război în Europa provoacă neliniștea popoarelor și, în primul rînd, a acelor popoare care au avut de suferit în trecut de pe urma barbariei dezlănțuite a militarismului german. Situația care s-a creat a impus statelor iubitoare de pace să elaboreze în comun măsurile ce se impun pentru apărarea propriei lor securități și a păcii în întreaga lume.

Pentru poporul român, semnarea și ratificarea Tratatului de prietenie, colaborare și asistență mutuală între cele opt state participante la Conferința de la Varșovia înseamnă dobîndirea unei garanții a securității sale, a muncii sale pașnice, a independenței și suveranității sale de stat — o garanție atît de sigură și de puternică cum n-a avut niciodată în decursul istoriei sale. Ratificînd Tratatul de la Varșovia, Marea Adunare Națională a R.P.R. a exprimat voința întregului popor român de a întări necontenit forța patriei sale, de a consolida fără încetare prietenia și colaborarea cu țările lagărului socialist, de a lupta și mai departe pentru asigurarea păcii și securității în Europa și în lumea întreagă. „Astăzi — a spus tovarășul Gh. Gheorghiu-Dej — viața nouă pe care și-o construiește poporul nostru, securitatea și independența sa națională sînt apărate de puterea populară și de forța fără seamăn a celor 900 milioane de oameni de la Elba pînă la Marea Chinei, în frunte cu cele două mari puteri mondiale — Uniunea Sovietică și Republica Populară Chineză — hotărîți ca în caz de primejdie, să se ajute frățește unii pe alții cu toate puterile lor".

Tratatul de la Varșovia se deosebește fundamental de acordurile încheiate între puterile imperialiste, acorduri contrarii spiritului Cartei Organizației Națiunilor Unite și inspirate din politica agresiunii și amestecului brutal în afacerile interne ale altor state. Semnînd Tratatul de la Varșovia, statele participante declară că sînt gata să participe la toate acțiunile internaționale care-și fixează ca țel asigurarea păcii și securității în lume. Caracterul profund pașnic și defensiv al Tratatului de la Varșovia îl oglindește reafirmarea năzuinței celor opt state semnatare de a lupta și mai departe pentru crearea unui sistem general european de securitate colectivă. Tratatul prevede că el își va pierde valabilitatea în eventualitatea încheierii și intrării în vigoare a unui asemenea sistem. Totodată statele participante la Tratat își reafirmă hotărîrea lor de a lupta mai departe pentru rezolvarea problemei germane în spiritul în care această rezolvare este cerută de interesele poporului german și ale tuturor popoarelor iubitoare de pace.

Ratificarea de către Marea Adunare Națională a Tratatului de la Varșovia are loc într-o perioadă cînd, datorită importantelor inițiative de pace ale Uniunii Sovietice, s-a creat un puternic curent al opiniei publice mondiale în favoarea rezolvării pe cale pașnică a problemelor internaționale litigioase. Popoarele lumii au întîmpinat cu bucurie noile propuneri sovietice cu privire la reducerea înarmărilor, rezolvarea cu succes a problemei austriace, și apreciază ca un eveniment de deosebită însemnătate în opera de întărire a păcii actuala întîlnire la cel mai înalt nivel între reprezentanții Uniunii Sovietice și ai Iugoslaviei.

Larga aprobare pe care o întîmpină politica de pace a Uniunii Sovietice în rîndul tuturor popoarelor i-a făcut pe conducătorii S.U.A., care pînă nu de mult aveau o atitudine nefavorabilă organizării unei conferințe între șefii guvernelor marilor puteri, să revină asupra acestei atitudini și să se pronunțe în favoarea unei asemenea întîlniri.

Cu toate acestea, și în ciuda repetatelor eșecuri ale politicii „de pe poziții de forță", unii politicieni din S.U.A., se încăpățînează să urmeze mai departe această linie compromisă. Pierzînd simțul măsurii, ei încearcă să se amestece în treburile interne ale statului nostru. Poporul nostru știe însă prea bine că vremurile cînd cercurile imperialiste se puteau amesteca în treburile interne ale statului nostru au apus pentru totdeauna. La recenta sesiune a Marii Adunări Naționale, reprezentanții poporului român au dat un răspuns demn și energic acestor cercuri care nu vor să înțeleagă mersul istoriei. „Poporul român, liber și stăpîn pe soarta sa — a spus tovarășul Gh. Gheorghiu-Dej — respinge în mod hotărît această nouă încercare imperialistă a S.U.A. de imixtiune în treburile sale interne. Chestiunea regimului de stat al României a fost hotărîtă odată pentru totdeauna de poporul român conform voinței și intereselor sale și nici un fel de putere străină nu are căderea să o pună în discuție".

Ratificînd Tratatul de la Varșovia prin reprezentanții săi în Marea Adunare Națională, poporul român este hotărît să desfășoare o muncă eroică pentru întărirea și înflorirea patriei sale, pentru întărirea capacității ei de apărare, pentru triumful păcii și colaborării internaționale.

Statul nostru democrat-popular duce cu consecvență o politică externă de pace și colaborare internațională, o politică de dezvoltare a relațiilor economice și culturale cu alte țări. Poporul român participă cu toate forțele sale la lupta marelui lagăr al democrației și socialismului, îndreptată spre apărarea păcii și securității popoarelor. O nouă ilustrare a politicii de pace a statului nostru, a guvernului și a poporului nostru, o constituie Bugetul de Stat al R.P.R. pe anul 1955, aprobat în unanimitate de Marea Adunare Națională. Resursele Bugetului de Stat pe 1955 sînt destinate, în cea mai mare parte, pentru finanțarea economiei naționale și pentru acțiunile social-culturale. Folosirea resurselor bugetului într-o proporție de 72,8 la sută pentru dezvoltarea economiei naționale și pentru lărgirea acțiunilor social-culturale caracterizează bugetul statului nostru democrat-popular ca buget al construcției pașnice și întăririi economice a patriei noastre, al ridicării nivelului de trai material și cultural al poporului muncitor.

Bugetul de Stat al R.P.R. pe anul 1955 oglindește sarcinile trasate de partid și guvern privind dezvoltarea necontenită a industriei grele — temelia temeliilor dezvoltării întregii economii naționale și izvorul creșterii bunei stări a oamenilor muncii, al dezvoltării agriculturii și industriei producătoare de bunuri de larg consum.

Cifrele și datele înscrise în Bugetul statului nostru democrat-popular fac să apară și mai izbitoare deosebirea dintre economia țărilor lagărului păcii și socialismului, economie care se bazează pe construcția pașnică, și economia țărilor din lagărul capitalist. Ceea ce caracterizează bugetele statelor capitaliste este reducerea continuă a alocațiilor destinate nevoilor sociale și culturale ale populației și creșterea considerabilă a cheltuielilor de înarmare, a poverii cheltuielilor de război care apasă pe spinarea oamenilor muncii din aceste țări.

Votarea de către Marea Adunare Națională a Tratatului de prietenie, colaborare și asistență mutuală încheiat la Varșovia, precum și a Bugetului de Stat al R.P.R. pe anul 1955 mobilizează și mai puternic pe oamenii muncii din patria noastră la lupta pentru neîntrerupta dezvoltare economică a țării, întărirea capacității ei de apărare și creșterea bunei stări a celor ce muncesc — contribuție de seamă la opera de asigurare a păcii și securității în Europa și în întreaga lume.

La secția combinelor de porumb

Dimineața, cînd razele soarelui de primăvară inundă curtea mare, de la platforma de încărcare a uzinei „Rostselmaș" pleacă un eșalon cu mașini agricole. Pe platforma de lîngă locomotiva care pufăie, se zăresc combinele de grîu „Stalinet-6". Vin apoi la rînd plugurile pentru valorificarea pămînturilor înțelenite și diferite piese de rezervă. Iar spre sfîrșitul eșalonului, se văd niște mașini roșii. Din depărtare, aduc cu niște păsări înainte de a-și lua zborul. Pe fiecare mașină, se vede inscripția: „K.U.-2", adică „combină de porumb de două rînduri".

Combine de porumb se fabrică numai în Uniunea Sovietică și aici, deocamdată, numai la uzina de mașini agricole din Rostov. Această mașină ajută la strîngerea rapidă și fără pierderi a prețioasei plante agricole care e porumbul.

Porumbul este considerat, pe drept cuvînt una din cele mai importante plante agricole. Boabele sale sînt mai bogate în substanțe nutritive decît ovăzul și secara. Din porumb se pot obține mălai și crupe, zahăr și glucoză, amidon și melasă. Iar știuleții și tulpina porumbului sînt un nutreț minunat pentru vite. De aceea se spune că porumbul înseamnă abundență de boabe și carne, înseamnă sporuri de sute de mii de tone de carne de porc, de milioane de litri de lapte, de miliarde de ouă de găină, de piele și de lînă.

În ultimii ani, în Uniunea Sovietică, porumbul a înaintat mult spre nord. Cucerind noi și uriașe teritorii, el pășește nu numai pe cîmpiile din regiunea Moscovei și Iaroslavl, ci ajunge pînă la Cercul Polar.

În urma lui, merge combina „K.U.-2". Ea taie porumbul, rupe știuleții, și-i adună în buncher, toacă tulpinele și le trimite prin elevator spre o platformă care le va duce la siloz. În opt ore, o combină condusă de doi muncitori adună porumbul de pe șase hectare, înlocuind munca a 30 de oameni.

Ne îndreptăm spre secția unde se creează această mașină.

La intrarea în hală, se află inscripția „Secția combinelor de porumb". Este secția cea mai tînără a uzinei de mașini agricole din Rostov. S-a născut la 9 mai 1954. Într-un an, secția a crescut și s-a întărit. În luna iunie a anului trecut, aici au fost montate 160 combine, iar în martie a.c., 360. În acest interval, prețul de cost al fiecărei mașini s-a redus de două ori și jumătate. Iar numărul muncitorilor din secție este de două ori mai mic decît cu un an în urmă.

Cînd mergi prin secție, îți atrag atenția numeroasele lozinci și pancarte. Pe toate, zărești aceeași cifră: 1000. Despre ea se vorbește adesea aici.

Iată istoria ei. Muncitorii din secție discutau cu aprindere hotărîrile Plenarei din ianuarie a C.C. al P.C.U.S. Partidul chema poporul să desfășoare larg lupta pentru dezvoltarea creșterii vitelor. În această luptă, combina lor are de spus un cuvînt greu. La o adunare a colectivului secției, s-a hotărît să se producă combine peste plan. Dar cîte? Luînd cuvîntul, inginerii, maiștrii și muncitorii au spus că, dacă vor primi numărul necesar de piese și dacă se vor folosi rezervele interne ale secției, atunci în anul 1955 ei vor produce 4.000 de combine, în loc de 3.000.

S-au ocupat, mai întîi de rezervele interne. Șeful secției, Gairabedian și tehnologii Naumov, Zameatin și Cemișkean, au planificat din nou dispoziția utilajului în secție. Aceasta a permis să se elibereze treizeci și două de mașini. Creștea necontenit torentul de piese sosite la montare. Muncitorii, amintindu-și de angajamentul luat, sporeau producția pe zi ce trecea.

Combina își începe drumul spre asamblare dintr-un colț îndepărtat al secției, unde sosesc de la sectorul sudură ramele viitoarelor mașini. Ramele se instalează pe osii cu două roți. Circulînd de la un sector la altul, mașina își sporește numărul ansamblelor. Combina, odată montată, este încercată, apoi trece în camera de vopsire. Acolo, vin la rînd vopsitorii, cu niște furtunuri lungi, la capetele cărora strălucesc pulverizatoarele. Ei vopsesc mașina, care în cele din urmă merge pe platforma de încărcare.

...Secția ansamblelor mici. Aici se montează rotițele de acționare, discurile, lanțurile care transmit mișcarea de la un ax la altul și alte piese mici. La o masă, se află Galina Cebanova, cea mai bună lucrătoare din secție. Cu un an în urmă, ea mai lucra ca lăcătuș montor: atunci i s-a propus să treacă în secția nou creată a combinelor de porumb. Galina nu știa nimic despre noua mașină și nici despre munca ei viitoare. Ea venise la uzină dintr-un sovhoz. Știa din proprie experiență cîtă forță și cîtă muncă cere strîngerea porumbului cu mîna. Analizînd cu deosebit interes combinele, ea înțelese dintr-odată superioritatea acestor mașini, înțelese cîtă ușurare aduce mașina agricultorilor. Ar fi vrut să-și însușească cît mai repede meseria cea nouă, să ia parte la fabricarea combinelor.

A trecut un an. Tînăra muncitoare știe acum să monteze repede unsprezece ansamble diferite. În fața Cebanovei, e un munte de piese mărunte. Degetele ei agere apucă pinioanele cu dinți ascuțiți, înșurubează ungătoarea, introduc în manșon rulmentul cu bile. Broboada de pe capul Cebanovei cade, descoperind un păr castaniu închis, puțin ondulat. Galina privește alături. Aci se înșiruie mașinile gata. „Merg bine treburile azi — se gîndește ea. Uite cîte mașini au fost fabricate!"

★

Colectivul secției muncește unit și avîntat. Constructorii de combine își țin cuvîntul. Pentru a-și îndeplini angajamentul, ei trebuie să monteze zilnic cîte 13—14 combine. Adesea însă, pe tabla pe care se înscriu rezultatele, citești că ei montează chiar cîte 15 și 16 combine.

MIROSLAV BUJKEVICI

Maeștrii baletului sovietic

Trei aspecte de la spectacolele cu baletul „Macul Roșu" pe scena Teatrului de Operă și Balet al R.P.R., cu artiștii sovietici OLGA LEPEȘINSKAIA și JURI GOFMAN (sus și mijloc) și VLADIMIR LEVAȘOV (jos).

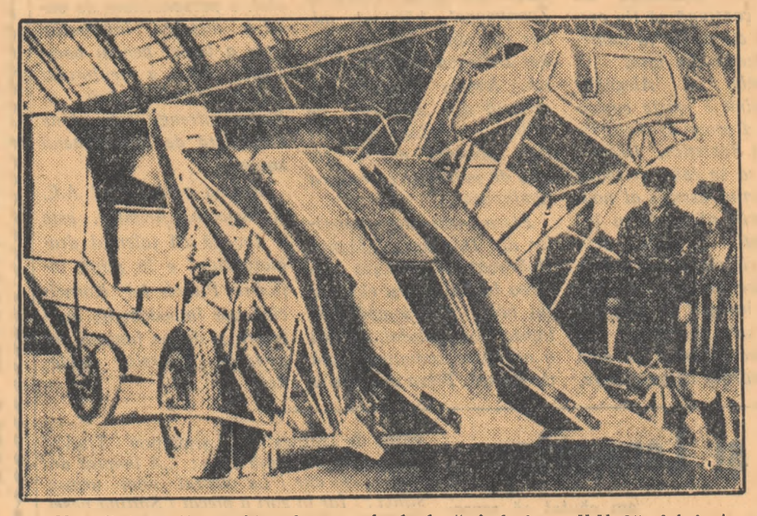

Una dintre noile combine de porumb de două rînduri — „K.U.-2", fabricate în serie la uzina de mașini agricole — „Rostselmaș" din Rostov

Decada literaturii și artei bașkire

S. IGNATIEV

La 27 mai, s-a deschis la Moscova, decada literaturii și artei bașkire. Nașterea culturii naționale în formă și socialiste în conținut, a acestui popor trezit la viață de Marea Revoluție Socialistă din Octombrie este rezultatul înțeleptei politici a P.C.U.S.

Încă din vremi străvechi, poporul bașkir și-a legat destinul de măreața Moscovă, de poporul rus. Acum patru veacuri, în anii 1555—1556 soliile feluritelor triburi bașkire și-au arătat dorința de a se uni de bună voie cu Statul Rus. Dobîndind cetățenie rusească, bașkirii s-au salvat de la distrugerea ce-i amenința din partea hanatelor feudale vecine și, făcînd parte din Statul Rus, s-au și format ca națiune. Însă din pricina crudei politici colonizatoare a autocrației țariste, Bașkiria, ca și celelalte regiuni naționale periferice ale Rusiei, a continuat să rămînă înapoiată din punct de vedere economic și cultural.

Abia Marea Revoluție Socialistă din Octombrie a adus tuturor triburilor Rusiei, iar printre ei și celor din Bașkiria, libertate deplină și putința renașterii economice, politice și culturale. În anii Puterii Sovietice, Bașkiria s-a transformat într-o republică industrial-agrară. E pe drept cuvînt socotită republica petrolului. În economia ei, ocupă un loc de seamă și industria metalurgică, de construcții de mașini, forestieră și carboniferă. În sudul republicii, se exploatează mari zăcăminte de cărbuni, se construiește o puternică hidrocentrală pe rîul Ufa, se dezvoltă industria ușoară, alimentară și locală. Fața republicii s-a schimbat, încît este de nerecunoscut: au apărut numeroase localități noi, s-au înălțat orașe noi. Avîntul economiei socialiste a condiționat creșterea neîntreruptă a bunăstării poporului bașkir, dezvoltarea culturii sale.

O mare realizare a republicii este crearea literaturii bașkire. Întemeindu-se pe cele mai bune tradiții ale bogatei creații poetice orale, studiind experiența literaturii clasice ruse și universale, prozatorii, poeții și dramaturgii Bașkiriei și-au scris primele opere, zugrăvind veridic viața oamenilor sovietici. Întemeietorul literaturii bașkire, Maiit Gafuri, a intrat în literatură în preajma primei revoluții ruse. În creația sa, el a oglindit viața grea a muncitorilor bașkiri și tătari, dorul lor de libertate. În operele scrise în epoca sovietică, el a cîntat soarta nouă a poporului său renăscut. Întreaga operă a lui Majit Gafuri e pătrunsă de simțămîntul unui înalt patriotism, de o dragoste nemărginită pentru marele popor rus.

În Bașkiria, există azi numeroși prozatori, poeți și dramaturgi. O contribuție de seamă la dezvoltarea literaturii bașkire a adus cel mai bătrîn scriitor al nostru, Saifi Kudaș. Operele multor scriitori bașkiri sînt cunoscute și peste hotarele republicii.

În literatura noastră a predominat multă vreme poezia. Slaba dezvoltare a prozei nu îngăduia atunci înfățișarea mai deplină și mai profundă a schimbărilor mari ce s-au petrecut în viața poporului. Tocmai de aceea, trebuie să relevăm acum creșterea simțitoare a prozei bașkire, apariția primelor romane care înfățișează lupta poporului pentru construirea comunismului. Și dramaturgia a obținut unele succese. În ultimii ani, s-au scris piese noi pe teme contemporane. Printre acestea, se bucură de succes piesele: „Mesteacănul singuratec" a lui Mustai Karim, „Dimineața orașului" de Kirei Merghen, „Răsuflarea adîncă" și „Rudele" de I. Abdullin, „Cîntec de primăvară" de Nazar Nadjmi.

În republică, a luat ființă și s-a dezvoltat arta teatrală. Încă în timpul războiului civil, pe baza activității artistice de amatori a ostașilor roșii, s-a format o trupă de teatru, primul teatru bașkir. Teatrul și-a creat atunci singur și repertoriul, și cadrele, și tradițiile, transformîndu-se mai tîrziu în Teatrul Academic de Dramă al Bașkiriei. Pe scena sa, el înfățișează schimbările mari petrecute în viața poporului, determinate de întărirea Puterii Sovietice. O contribuție de seamă la dezvoltarea artei teatrale au adus experimentații oameni de teatru T. Mingajev, G. Karamișev, A. Zubairov, H. Halimov-Buharski, B. Iusupova, T. Rașidova și elevii școlilor sovietice de teatru A. Mubareakov, Z. Bikbulatova, V. Galimov, R. Sirtlanov, I. Ianbulatova și alții.

Arta muzicală și vocală a poporului bașkir a făcut și ea un salt: de la fluierul de păstor la orchestra simfonică, de la solo vocal la numeroasele coruri permanente. Succesele obținute în dezvoltarea artei muzicale au fost întărite în 1938 prin întemeierea Teatrului de Operă și Balet din Bașkiria. Colectivul de artiști aduce pe scena teatrului său, cu succes, arta clasică rusă și universală. Alături de creațiile compozitorilor bașkiri, pe scena teatrului sînt prezentate operele „Ivan Susanin", „Rusalka", „Evgheni Oneghin", „Carmen", „Faust", „Aida", „Rigoletto", „Cio-Cio-San", „Romeo și Julietta", baletele „Esmeralda", „Fintina din Bakcisarai" și altele. De mare popularitate se bucură în republică și peste hotarele ei grupul de balet al teatrului de operă și ansamblul de cîntece populare. Și-au cîștigat dragostea poporului maeștrii baletului bașkir F. Gaskarov, Z. Nasretdinov, H. Safiullin, G. Suleimanov, F. Sattarov, T. Hudaihevdina, F. Iusupov și soliștii ansamblului de dansuri populare M. Idrisov, M. Samsutdinov, A. Fahrutdinov și alții. Unii dintre ei au apărut nu numai pe diferite scene ale orașelor sovietice, dar și peste hotare, în China, Coreea, R. D. Germană, în Cehoslovacia, Bulgaria, Rominia, R. P. Mongolă și în India.

Teatrul bașkir de Operă și Balet prezintă spectatorilor din Moscova opera „Salavat Iulaev" scrisă de tînărul compozitor bașkir Zaghir Ismaghilov, opera lui N. Rimski-Korsakov „Mireasa țarului", primul balet bașkir „Cîntecul cocorilor" de L. Stepanov și baletul „Laurencia" de A. Krein.

În republică activează zeci de coruri și orchestre, zeci de ansambluri coregrafice, printre care ansamblul de dansuri populare al R.S.S.A. Bașkire, corul popular și altele. O intensă activitate a depus Filarmonica de Stat a Bașkiriei, organizată în 1938.

Se dezvoltă de asemenea arta plastică. Un ajutor de preț l-a dat artiștilor bașkiri vestitul pictor rus M. Nesterov, originar din orașul Ufa. Creațiile pictorilor și sculptorilor K. Davletkildeev, I. Ureadov, M. Arseanov, A. Tiulkin, G. Mustafin, G. Imașeva, A. Kuznețov, R. Işbulatov, R. Nurmuhametov ș.a. reflectă viu viața nouă socialistă a republicii.

Decada literaturii și artei bașkire ce se desfășoară la Moscova este un examen serios al forțelor creatoare ale republicii.

În literatura și arta Bașkiriei, în toată bogăția și varietatea culturii sale, este viu exprimat profilul spiritual al acestui popor renăscut. Sînt exprimate sentimentele lui de dragoste fierbinte față de marele popor rus și de celelalte popoare frățești ale Uniunii Sovietice, dragostea lui pentru patria noastră socialistă, încrederea lui nezdruncinată în victoria comunismului.

(Extrase din articolul apărut în „Pravda").

Crimeea - Caucaz

La nordul orașului Kerci, se află un peron mare și clădirea unei gări noi. Pe ea, se zărește inscripția: „Crimeea. Calea ferată Stalino". Lîngă gară, se află portul maritim. Liniile ferate ajung pînă pe chei și se termină sub grinzile de oțel a două arcuri înalte. Siluetele unor portaluri asemănătoare se conturează în depărtare pe malul celălalt al strîmtorii Kerci. Acolo, este portul Kavkaz și gara cu același nume de pe linia ferată Severo-Kavkazskaia.

Dinspre gara Crimeea, două locomotive împing un șir de vagoane sub arcurile de oțel lîngă care e ancorat un vas neobișnuit. Toată puntea lui largă, de la proră pînă la pupă, este ocupată de cîteva rînduri de linii ferate. Platforma plutitoare de sub arc, ba se înalță, ba coboară, rămînînd însă la nivelul punții. Liniile de pe mal sînt continuate de cele de pe platforma plutitoare. Cînd ajung pe puntea vasului, vagoanele se așează pe cîteva rînduri paralele. Răsună semnalul de plecare și trenul încărcat pe vapor pornește la drum peste strîmtoare.

Portul Crimeea rămîne în urmă. Legănîndu-se lin pe valuri, podul umblător străbate strîmtoarea.

Cursa podului umblător peste strîmtoare, împreună cu operațiile de descărcare și încărcare a vagoanelor în ambele porturi durează mai puțin de o oră.

În zilele calde de primăvară, cînd peste Taman și Kerci strălucește soarele, transportul trenurilor pe mare pare foarte simplu și ușor. Însă în strîmtoare, adeseori sînt și furtuni, iar malurile sînt acoperite de ceață. Iarna, apoi, între Marea de Azov și Marea Neagră se întinde gheața. Pentru a feri circulația trenurilor peste strîmtoare de furtunile de pe mare, s-au creat diguri puternice spărgătoare de valuri; vasele au dispozitive care sparg gheața și, de asemenea, radiolocatoare care îngăduie orientarea chiar pe vreme de ceață.

Noua cale maritimă scurtează cu sute de kilometri drumul din Ucraina de sud pînă în Caucazul de nord, descongestionează nodurile de cale ferată din Donbass și Rostov, prin care se transportau pe cale ocolită grîne și metal, cărbune și petrol și multe alte produse necesare economiei naționale.

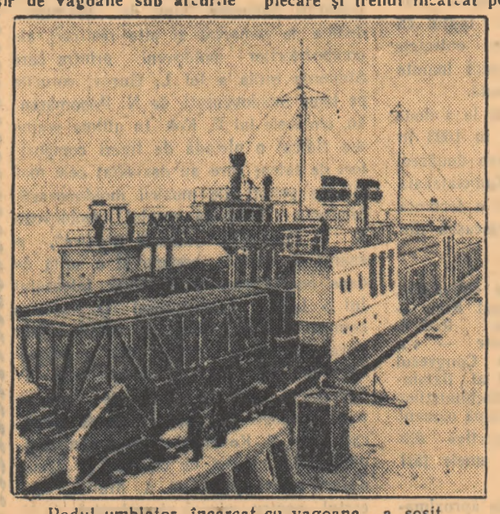

Podul umblător, încărcat cu vagoane, a sosit în portul Kavkaz.

Piatra neagră

În vitrina muzeului regional de etnografie, printre alte mostre de roci muntoase, se află și o bucată de piatră grea și îndesată. Sub ea, se află o inscripție laconică: „Piatră de magnetită. Găsită la gura unui rîu fără nume".

Odată, au vizitat muzeul cîțiva geologi. Le atrase atenția această piatră. Geologii au înțeles că piatra nu apăruse întîmplător în pîrîu și că, luîndu-i urma, ar putea găsi zăcămintele originare de magnetită.

Dar unde o fi acest pîrîu fără nume? Personalul muzeului n-a putut răspunde întrebării. Tînărul geolog Boris Cirskov se hotărî să dezlege această problemă. El a pornit cu entuziasm la muncă și, curînd, descoperi că piatra fusese adusă cîndva de Afanasi Deatcenko, pescar amator pasionat din orașul Turan. Cu o barcă de construcție proprie, el urcase odată vreo 150 km pe fluviul Anteghir și la confluența acestui fluviu cu un rîu fără nume găsise piatra aceea. Aspectul neobișnuit și greutatea pietrei l-au uimit și, de aceea, a adus-o la muzeul etnografic. Deatcenko murise cu un an și jumătate în urmă. Doar atît a putut afla Boris.

Și iată că odată, toamna tîrziu, urca pe rîul Anteghir o barcă ușoară. În barcă, erau trei oameni: geologul Boris Cirskov și lucrătorii Alexei Afanasiev și Ivan Șavrikov. Călătorii căutau rîul fără nume, pentru a verifica povestea cu piatra cea grea.

Boris studia pe drum deschiderea straturilor. Găsea vine de cuarț cu minereu de cupru, molibden și alte metale. Pe hartă și în carnețelul de însemnări ale lui Boris, apăreau tot mai multe însemnări, semne convenționale, iar în rucsac creștea numărul mostrelor.

Au trecut mai mult de două săptămîni de cînd pornise expediția, cînd barca sosi, însfîrșit, la un cot al fluviului, după care urma gura unui rîu mic. Au aprins în grabă focul, și au pus la foc un ceainic și un ceaun. Alexei și Ivan intrară în cort, dar geologul, cu toată oboseala, ardea de nerăbdare să cerceteze malurile rîului. Găsi aici mult granit, porfirită, gresie și felurite alte roci. Numai piatră neagră nu găsea. Dar deodată, el observă o bucățică de piatră neagră. Sta în apă, lîngă mal. Geologul se aruncă îmbrăcat în apa rece ca ghiața și luă piatra. Fără a ieși din apă, el apropie piatra de busolă. Nu mai încăpea nicio îndoială — era magnetită. Zăcămîntul trebuia deci să se găsească undeva, pe rîul acesta.

Obosit însă mulțumit, geologul se întoarse în cort. Ziua următoare, trebuia să continuie drumul. Nimeni nu știa cît mai aveau de mers în sus spre rîu.

După cîteva zile, căutătorii de minereu trecură pe lîngă un pîrîu ce se vărsa în rîul fără nume. Boris observă că nu se mai întîlnea magnetită. S-au întors înapoi și își continuară drumul de-a lungul pîrîului. Cîtă bucurie au simțit cercetătorii cînd găsiră o bucată de magnetită. Uitînd de oboseală, ei adunau mostre, luau probe, înscriau pe hartă contururile așezării minereului.

Au muncit trei săptămîni în șir și, în sfîrșit, terminară lucrările. Au strîns în rucsacuri cantități mari de mostre de minereu. Cu aceste comori, plecară înapoi pe rîu.

După un timp oarecare, noile zăcăminte de minereu de fier au fost însemnate pe hartă, iar rîul altădată fără nume, a fost denumit „Magnetitovîi", adică rîul magnetitei.

LITERATURĂ-ARTĂ-ȘTIINȚĂ

Măiestrie

MARCEL BRESLAȘU

In acești mai bine de zece ani de la eliberarea patriei noastre, am avut în nenumărate rinduri prilejul să primim în mijlocul nostru mesageri ai artei din Uniunea Sovietică. Mari personalități, al căror nume îl cunoșteam de mult, au venit să împărtășească colegilor lor de breaslă din Republica noastră, ca și marelui public, nu numai propria lor experiență, ci și uriașa experiență colectivă a artei poporului sovietic.

Ajutorul acesta, teoretic și practic, dat de oamenii culturii din U.R.S.S. tinerei noastre culturi care pășește pe drumul realismului socialist, se înscrie la loc de cinste în cartea de aur a ajutorului frățesc pe care dezrobitorii patriei noastre ni-l dau în toate domeniile construcției unei vieți noi și libere. Frumosul este o formă a adevărului și solii artei sovietice ne învață să iubim acest frumos, să căutăm fără răgaz acest adevăr al vieții care stă la temelia oricărei arte vrednice de acest nume.

Asemenea învățăminte de neuitat ne-a prilejuit zilele acestea jocul marii artiste Olga Lepeșinskaia pe scena Teatrului nostru de Operă și Balet. Cei care au avut fericirea să o vadă interpretînd rolul lui Tai-Ho în baletul lui Glier „Macul Roșu" au simțit de la apariția ei în primul tablou, nu numai prezența unui excepțional temperament artistic, a unei desăvîrșite tehnici, a unei inegalabile măiestrii — ci, în primul rînd, un fel cu totul nou de a „gîndi" și de a „rosti" cu mijloacele specifice genului, ceea ce Stanislavski numește subtextul rolului. Am avut dintr-odată revelația unor nebănuite perspective ce se deschid în fața artei dansului, a unei cotituri cu adevărat revoluționare pe care a făcut-o, și în acest domeniu, arta realistă sovietică, întruchipată într-unul din cele mai strălucite talente ale sale.

Trebuie spus, de la început, că baletul, prin caracteristicile modului său de comunicare, este, dintre toate formele de spectacol vizual, cel care pare să ofere cele mai reduse posibilități de inovare, el bizuindu-se pe o serie de convenții între balerinii care evoluează pe scenă și publicul din sală. Un alfabet de atitudini, mimică și gest constituie nu atît un text propriu, cît un comentariu al muzicii care se cîntă, ilustrare plastică a ei. S-ar părea că aci tradiția, în ceea ce are bun... și mai puțin bun, e mai greu de revizuit, de îmbogățit, de împrospătat. A existat la noi — și mai există încă pe alocuri — un sol de emulație și de complicitate între amatorii de balet și unii corifei ai acestei arte, pentru performanțele „tehnice" gratuite, lipsite de vreun conținut, pentru latura acrobatică a meșteșugului, pentru ceea ce corespunde în arta cîntului (îngăduiți-mi această comparație) vocalizelor sau triluriilor pînă la pierderea respirației, atît de către soprană cît și de către auditoriul extaziat...

Olga Lepeșinskaia ridică acest alfabet de semne convenționale la rangul unui text dramatic, în care fiecare slovă, fiecare cuvînt, fiecare pasaj se înlănțuiesc, constituind un tot organic, un veritabil limbaj, extrem de diferențiat în vocabularul său, dar în fiecare clipă explicit, elocvent, convingător. Ea justifică „evoluțiile" cele mai aparent arbitrare, înfuzind în ele preocuparea continuă a evoluției personajului, a locului lui în închegarea, desfășurarea și rezolvarea conflictului; ea legitimează pînă în cele mai mici detalii ale jocului său imaginile pe care ni le înfățișează, lăsîndu-ne să întrezărim parcă întregul mecanism minuțios al pîrghiilor sufletești care o cumpănesc sau o descumpănesc. Ai spune că marea artistă modelează, în materialul trupului și al chipului ei, un număr nesfîrșit de statui succesive, care nu fac decît să îmbrace pentru o clipită clocotul stărilor ei sufletești, dăltuite dinăuntrul ființei ei întregi, în cea mai fugară veșnicie pe care ți-o poți închipui... Ne aflăm aci în fața unui fenomen de tipizare, de surprindere și selecționare a esențialului care poate și trebuie să dea de gîndit oricărui artist. Simbolismului prezumțios și adesea indescifrabil, expresionismului deformant pînă la caricatură, naturalismului aspru și vulgar, le ia locul acest dans realist care valorifică întreg conținutul de viață al eroului prin folosirea măiastră a întregii game de mijloace ale genului.

Cred că aci stă explicația fenomenului care ne incîntă și ne surprinde: Lepeșinskaia stăpînește într-un asemenea grad posibilitățile de exteriorizare ale artei sale (în rolul lui Tai-Ho, pe lîngă acelea ale dansatoarei și pe acelea ale artistului mim) încît ele încetează să fie — pentru ea și, implicit, pentru noi — o tehnică, o sumă de dificultăți învinse, de momente magistral rezolvate, pentru a deveni interpretarea exctusiv artistică a micuței chinezoaice pe care o joacă. Rolul este istovitor, Tai-Ho fiind aproape în permanență în scenă, dansurile solistice, cele cu partenerii sau cu ansamblul cerînd o rezistență fizică deosebită — dar ea nu trădează nici un efort, nici o oboseală, mai mult, nici o preocupare pentru jocul propriu zis — întreaga ei ființă dăruindu-se vieții interioare a eroinei. Aci stă culmea meșteșugului — ca el să fi fost însușit într-o asemenea măsură încît artistul să se folosească de el însuși ca pe o unealtă suplă și docilă a gîndurilor și simțămintelor pe care trebuie să le exprime.

Dar pentru a atinge astfel de culmi — în acest domeniu al artei mai mult poate decît în celelalte — oricît de multe darate ar avea talentul nativ, el are nevoie de o îndelungată, de o stăruitoare șlefuire. Fiecare din strălucitoarele lui fațete este opera unei munci duse pînă la abnegație, a unei discipline spartane, a unui entuziasm fără limite... Grația aceasta de figurină de porțelan nu poate fi dobîndită fără o vigoare, o robustețe excepțională. Jocul acesta aerian, imponderabil — care pare să dezmintă legile gravitației și ale echilibrului — implică o patetică trudă pentru stăpînirea fiecărui mușchi, pentru controlul fiecărui fream ăt.

Toate acestea pot fi rezumate într-un singur cuvînt: temeinicie! În acest cuvînt, de altfel, se pot rezuma toate învățămintele pe care le primim de la artiștii sovietici. Căci temeinicie înseamnă dragoste pasionată pentru arta pe care o slujești, simț de răspundere și exigență mereu sporită, rîvna autodepășirii permanente...

Marea artistă care este Olga Lepeșinskaia ne-a dovedit că e o minunată maestră a acestei școli de temeinicie. Pentru a-și asigura libertatea deplină a jocului ei interior, ea a „reîntrat în repetiție" cu rolul în care a triumfat de altfel ori pe scena Teatrului Mare din Moscova, integrîndu-se punerii în scenă de la noi, lucrînd cu toți factorii componenți ai spectacolului — orchestră, regie, soliști și ansambluri — pentru a asigura reprezentației un aspect și un nivel ridicat și unitar. Trebuie să spunem că într-adevăr toți aceștia s-au străduit să fie la înălțimea cinstei pe care o au de a o înconjura pe Lepeșinskaia în spectacolul „Macul Roșu".

Despre ceilalți doi soliști ai Teatrului Mare, Iuri Gofman și Vladimir Levașov, principalii parteneri ai marii balerine, voi vorbi după vizionarea spectacolului cu „Călărețul de Aramă". Dar de pe acum pot sublinia realismul jocului lor, atît în scenele lor solistice, cît și în cele „în care dau replica" Olgăi Lepeșinskaia. Ei au adus astfel o importantă contribuție la omogenitatea de stil a principalelor momente ale acțiunii.

Publicul a ovaționat îndelung pe cei trei artiști sovietici și pe colegii lor romîni, dînd acestei sărbători artistice caracterul unei veritabile sărbători a prieteniei dintre cele două popoare.

Un eminent dramaturg sovietic

50 de ani de la nașterea lui A. E. Korneiciuk

V. ORLOV

Alexandr Evdokimovici Korneiciuk, care a împlinit de curînd vîrsta de 50 de ani, este unul dintre cei mai de seamă dramaturgi sovietici.

Vorbind la al doilea Congres unional al scriitorilor sovietici, A. E. Korneiciuk a spus: „Există în țara noastră forțe, talente capabile să creeze chipul minunat al contemporanului nostru, al truditorului sovietic, al omului nou, luptător neobosit pentru fericirea popoarelor lumii..."

Într-adevăr, unul dintre aceste puternice talente este și Alexandr Korneiciuk. Creațiile sale dramatice sînt dictate în primul rînd de patriotismul artistului, de năzuința lui de a înfățișa frumusețea vieții noastre, de a zugrăvi chipul contemporanului nostru care acționează în numele ideilor măreț e ale Partidului Comunist, luptă și învinge. În miezul operei dramatice a acestui scriitor, se află totdeauna oameni însuflețiți de dragostea lor pentru popor și pentru patrie. Lui Korneiciuk, îi este deosebit de drag omul nou, sovietic, care își dăruiește toate puterile cauzei măreț e a construirii comunismului, omul pe care partidul l-a înzestrat cu aripi pentru un zbor mare, sublim.

Diapazonul creației scriitorului e foarte bogat. Korneiciuk (fără a mai socoti și scrierile anterioare) este autorul pieselor „Sfîrșitul escadrei", „Platon Krecet", „Adevărul", „Bogdan Hmelnițki", „În stepele Ucrainei", „Frontul", „Veniți la Zvonkovoe", „Makar Dubrava", „Cîrngul de călini" și al piesei recent puse în scenă, „Aripile". Aceste opere dramatice au fost și continuă să fie prezentate cu succes la numeroase teatre din țară.

Numele lui Alexandr Korneiciuk e foarte cunoscut și dincolo de hotarele Uniunii Sovietice. Dramaturgia sa se caracterizează prin simțul ascuțit al nouului, prin pătrunderea îndrăzneață în viață, prin faptul că pune problemele arzătoare ale zilei de azi. Aceste însușiri de preț ale operei sale dramatice se împletesc minunat cu arta de a zugrăvi chipuri clare, potriva a tot ce este înapoiat, stagnant, împotriva a tot ce împiedică mersul înainte al vieții noastre. Inteligentul și talentatul chirurg Platon Krecet, apoi Cesnok, președintele colhozului din piesa „În stepele Ucrainei", Prokop Tarenko, secretarul organizației de bază, și Anna Grușa, președinta sovietului sătesc din piesa „Veniți la Zvonkovoe", bătrînul miner cu inima tînără, Makar Dubrava, Natalia Kovșik, femeia energică și dreaptă din „Cîrngul de călini" — înfățișează cu toții poporul nostru cel plin de putere și cu mintea luminoasă.

Piesa închinată minerilor din Donbass, „Makar Dubrava", e pătrunsă de ideea luptei pentru elementul nou, pentru apărarea intereselor statului, pentru o atitudine comunistă față de muncă. Piesa aceasta te învață să fii creator în muncă, să fii cutezător în căutarea unor metode de lucru mai noi și mai perfecționate, să învingi cu hotărîre autolinișirea și să nu te culci pe laurii gloriei trecute.

Linia satirică străbate distinct aproape toate piesele lui Korneiciuk. Umorul este, de fapt, una din laturile de bază ale talentului său. Dramaturgul ride, cînd blînd și șiret, cînd sarcastic. El îi ironizează pe cei care pun frîne dezvoltării societății noastre, bunăoară pe Kondrat Galuțka, căruia îi place viața tihnită și liniștită și s-a încurcat în mrejele concepției vechi, egoiste, asupra vieții, dar și pe greoiul birocrat Dremliuga, om lipsit de inițiativă, rupt de popor, care nu mai observă desfășurarea vieții.

Una din cele mai valoroase scrieri ale lui A. Korneiciuk, piesa „Frontul", a jucat un rol de seamă în timpul Marelui Război pentru Apărarea Patriei, demascînd „conducători militari" de tipul lui Ivan Gorlov care nu voiau să se dezvolte, să-și ridice nivelul, să-și perfecționeze cunoștințele în domeniul strategiei și tacticii moderne. Spre deosebire de Ivan Gorlov care se odihnea pe laurii gloriei din trecut, Vladimir Orlov este un conducător militar sovietic cu adevărat talentat, un om inteligent, cutezător, care și-a însușit în chip desăvîrșit arta militară contemporană.

Alexandr Evdokimovici Korneiciuk este nu numai un popular dramaturg sovietic, ci și un militant social, o personalitate de vază a mișcării internaționale a luptei pentru pace. Lupta activă a scriitorului pentru triumful păcii în lumea întreagă este bine cunoscută de toți oamenii sovietici.

Ultima piesă a lui A.E. Korneiciuk, „Aripile", este o dovadă că talentul dramaturgului e în plină înflorire. Piesele lui Korneiciuk vor împodobi de multe ori, și de aci înainte, repertoriul teatrelor sovietice.

Două poezii de GALINA NIKOLAEVA

Patriei

Batem, astăzi, drumuri neumblate
Spre meleaguri noi, pămînt iubit;
Ale tale-s
tinerele-armate
Și-i al tău întinsul nesfîrșit!
Nu-i cîmp viața, inima nu-i piatră.
Nu-i ușor, prin ani de bătălii,
Să zidești cu mîna-arsă-o vatră
Și în fața cruntelor urgii
Să iubești,
să rîzi,
mereu să știi
Steag să porți în lupta necurmată.
...Nu-i pîriu, tot sîngele din vine
Și nu-i rouă, lacrima cea grea.
Sîntem tari mereu, căci doar prin tine
Noi simțim alături mîna ta,
Frumusețea-ți, haina de mătasă,
Chiparoșii-n geamul dăltuit,
Liliacu-n parcuri înflorit,
Tot ce ai în suflet și pe masă.
Flîndcă-așa ești, patrie iubită,
Flîndcă-n orice strop, din orice dar,
Pînă-n zări, tot soarele-ți palpită,
Inimi largi avem și sîntem tari.
De-asta avem puteri nemăsurate.
Știm a fi ca pruncii
'ncrezători,
Dar, cînd se cuvine,
știm în toate
Aspri chiar să fim,
ca luptători.
Făurit-ai, patrie, sub soare
Oameni noi, cu inimi largi și mari!
Pașnice —
și-n luptă, -nvingătoare,
Gingașe —
ca platina de tari.

De-și face cuib pe mînă-ți bucuria...

De-și face cuib pe mînă-ți, bucuria,
Să nu o sperii!
Ea-i, ca ciocîrlia.
Un tremur doar... Și zboru-și ia, fugară...
În palma ta, nicicînd nu mai coboară.
Dar dacă-n lume liniștea adie,
N-o ocroti doar ca pe-o ciocîrlie:
Cu orice gînd, cu orice simț, veghează,
Cu orice strop de sînge, stai de pază
Și fii oricînd
și-oriunde
în lupta cea mai mare
Să-i dărui chiar și ultima suflare.
Numai sub pașnic cer — ca ciocîrlia —
Sosește-n zbor și cîntă bucuria.

În romînește de MIHAIL COSMA

Carnet

O povestire sovietică despre satul romînesc

La Moscova, în editura „Voenizdat", a apărut povestirea scriitorului I. Strehnin „Noroc, tovarășe!".

În recenzia pe care E. Gherasimov o semnează în „Znamea", se arată că subiectul cărții e luat din perioada celui de al doilea război mondial, cînd armatele sovietice își desăvîrșeau misiunea lor de eliberare a popoarelor din Europa de sub robia fascistă. Eroii cărții sînt trei ostași sovietici care, întorși din spital și căutînd să ajungă din urmă unitatea din care făceau parte, au poposit într-un sat romînesc pierdut în munți.

În scurta noapte de vară, petrecută de ostașii sovietici în acel sat, în convorbirile pe care le-au avut cu mulți dintre țărani, ei au înlăturat vălul de minciună al propagandei fasciste și, deschizîndu-și în fața țăranilor romîni inimile lor de oameni sovietici, i-au făcut să întrevadă zorile unei vieți noi. I. Strehnin zugrăvește cu talent chipuri de țărani romîni, arată gîndurile ce-i frămîntă, nădejdile ce le-au trezit în ei convorbirile cu oștenii sovietici.

Scriitorul — spune E. Gherasimov — arată din ce izvor adînc al vieții poporului își trage seva înțelegerea pe care oamenii sovietici o au pentru popoarele împinse la război de guvernele fasciste și eliberate apoi de Armata Sovietică. Povestirea are la bază ideea că sufletul poporului rămîne totdeauna curat, un izvor limpede de forțe pururi vii.

În încheiere, recenzentul atrage luarea aminte a cititorului asupra măiestriei cu care sînt descrise minunatele peisaje ale Romîniei, arătînd că povestirea e străbătută de sentimentul caldei prietenii care leagă poporul romîn de cel sovietic.

Primul manuscris rus despre Kamciatka

Într-o culegere de letopiseți despre Siberia, găsită la secția de manuscrise și cărți rare a bibliotecii Academiei de Științe a U.R.S.S., s-a descoperit un manuscris vechi care prezintă un interes deosebit pentru cercetători. Studiat cu atenție la Institutul Arctic de cercetări științifice, acest manuscris s-a dovedit a fi un document care conține diferite însemnări ale funcționarilor din Anadîr despre călătoriile lor în Kamciatka.

M. Belov, unul dintre colaboratorii științifici ai Institutului, a stabilit că vestita călătorie a lui Vladimir Atlasov a fost cea de a cincea călătorie a rușilor în Kamciatka și nu a doua, cum se crezuse pînă acum. Însemnările din acest document aruncă pentru prima oară lumină asupra istoriei celor mai vechi călătorii făcute prin anii 1686—1696 de ruși, în Kamciatka. De reținut este faptul că băștinașii foloseau multe din obiectele de fier lucrate de ruși, cu mult înainte de ivirea cazacilor în peninsulă.

S-a lămurit de asemenea că la a doua călătorie întreprinsă de ruși în 1693 în Kamciatka, au luat parte vreo douăzeci de cazaci din Anadîr. În „Kamciatskaia zemlița", cazacii au construit o locuință de iernare, prima așezare rusească din această peninsulă.

Congresul unional al fiziologilor sovietici

Acum cîteva zile, în orașul Kiev — capitala R. S. S. Ucrainene — s-a deschis Congresul unional al fiziologilor, biochimiștilor și farmacologilor, la care participă oameni de știință în ramurile respective din Uniunea Sovietică și din unele țări străine.

La congres sînt prezentate aproximativ 300 de referate din cele peste 1.400 propuse comitetului de organizare de către oamenii de știință din Uniunea Sovietică și din țările străine, care manifestă un viu interes pentru acest eveniment științific.

Într-o convorbire cu un corespondent al Agenției T.A.S.S. acad. Alexandr Palladin, președintele Academiei de Științe a R.S.S. Ucrainene, a arătat că, în cei opt ani care s-au scurs de la precedentul congres, știința fiziologică sovietică a realizat progrese mari în domeniul studierii sistemului nervos, mai ales a creierului și a părții sale exterioare — scoarța lobilor. Congresul, care prezintă bilanțul cercetărilor, va stabili căile de studiere continuă a organismului viu ca un singur tot în legătura sa cu mediul înconjurător. În încheiere, academicianul A. Palladin a subliniat că participarea oamenilor de știință din străinătate la lucrările congresului contribuie la întărirea legăturilor internaționale în folosul dezvoltării științei.

O nouă revistă

În luna iulie își va începe apariția lunară o nouă revistă literară și social-politică.

Revista, organ al Uniunii Scriitorilor din U.R.S.S., se va numi „Inostrannaia literatura" (Literatura străină) și va publica cele mai bune creații ale literaturii de peste hotarele U.R.S.S.

Muzica în R.S.S. Moldovenească

„Sovetskaia Kultura" publică în unul din numerele sale recente un articol închinat muzicii din R.S.S. Moldovenească. Compozitorul sovietic Marian Koval, autorul articolului, se exprimă în termeni elogioși despre arta muzicală și de dans a moldovenilor.

Muzica și dansurile moldovenești spune el, sînt îndrăgite de toate popoarele Uniunii Sovietice cărora le plac mult melodiile pline de lirism ale doinelor, cîntecele haiducești, nenumăratele cîntece de dragoste și muncă, strigăturile, jocurile și horele moldovenești. Muzica și dansurile populare moldovenești sînt un nesecat izvor de inspirație pentru diferiți compozitori. Cîntecul moldovenesc a slujit ca izvor de inspirație pentru vestita „Suită moldovenească" a lui N. Peiko și pentru Rapsodia pentru vioară și plan de M. Veinberg. În timpul Puterii Sovietice, bogăția și varietatea artei de cîntece și dansuri moldovenești a devenit un teren propice dezvoltării tuturor genurilor acestei arte și a căpătat o înflorire nemaivăzută.

Unul dintre pionierii muzicii sovietice moldovenești a fost regretatul compozitor S. Neaga, care, în oratoriul său „Cîntecul renașterii", închinat destinului istoric al poporului din R.S.S. Moldovenească și prieteniei sale cu poporul rus, a realizat o operă monumentală cu puternice trăsături naționale. Sînt de asemenea demne de remarcat și alte realizări ale compozitorilor moldoveni, printre care Simfonia întîia a lui L. Gurov, corurile pe teme moldovenești, de N. Ponomarenko, cîntecele lui E. Kok. În ultima vreme s-a ridicat o pleiadă de tineri compozitori de talent care au dezvoltat cele mai diferite genuri ale muzicii moldovenești. Simfonia închinată eroului moldovean S. I. Cotovschi, „Zorile noastre", o seamă de cîntece, precum și o suită de dans pentru pian se datoresc talentului lui S. Lobel; compozitorul D. Fedov a compus, printre altele, suita corală „Moldova", un concert pentru pian și orchestră, iar împreună cu compozitorul P. Șcerban a compus o suită de dans pe teme moldovenești. Sînt demne de remarcat, arată M. Koval în articolul său, „Andante" din cvartet de coarde și „Umoreska" pentru pian, de A. Mullar, concertul pentru vioară și orchestră, de V. Poliakov, corul „Cîntec despre partid" de G. Borșci pe text de E. Bukov, ș.a.

Traducînd pe Pușkin și Lermontov

AL. PHILIPPIDE

Marii poeți aparțin omenirii întregi și nu numai poporului care le-a dat naștere. Ei exprimă sentimente general omenești. Dacă acest lucru e adevărat cu privire la alți mari poeți ai literaturii universale, el este și mai adevărat cînd e vorba de Pușkin și de Lermontov. Și asta din pricină că literatura rusă, în genere, are un caracter de sociabilitate, care o face să fie repede și ușor accesibilă și străinătății.

Datorită acestui caracter esențial de sociabilitate, de căldură comunicativă, poezia lui Pușkin și a lui Lermontov este prielnică traducerii. Asta nu înseamnă însă că e ușor de tradus. Traducătorul, ca să izbutească, trebuie să caute și să găsească corespunderi de ton în limba romînească. Și le poate găsi, pentru că limba romînească este un admirabil instrument poetic; pentru poezie, limba noastră are bogății nesfîrșite. Limba noastră poate exprima orice gîndire, orice nuanță oricît de subtilă, orice mlădiere lirică. Sub o pană iscusită, poezia rusă poate trece îndată în limba romînească, fără să-și piardă nimic din strălucirea și din cîntecul ei. Poezia astfel tradusă este geamănă poeziei originale, în noua ei formă romînească.

Greutatea primordială, atunci cînd am tradus pe Lermontov și pe Pușkin, a fost faptul că am avut nevoie de o traducere textuală cuvînt cu cuvînt și că, deci, n-am putut lua cunoștință direct cu textul rus. Am cules însă indicații precise în ce privește ritmul, așezarea rimelor și felul acestora. Lectura cu glas tare a unora din poeziile de tradus, făcută de traducătorul textual, mi-a sugerat asemănări, în ce privește sonoritatea. Tonul bucății mi-a fost însă de cele mai multe ori sugerat chiar de conținut. Potriveala în ce privește cîntecul fiecărei bucăți am putut s-o fac astfel după indicații destul de bogate.

Am evitat, în general, poeziile al căror ritm, după părerea mea, nu se potrivește prea bine cu spiritul prozodiei romînești. Așa este, de exemplu, anapestul și amfibrahul. Amfibrahul, în romînește sună giffît și repezit. Într-o poezie cu conținut eroic, cum este de exemplu „Cîntecul lui Oleg înțeleptul" de Pușkin, scrisă în amfibrahi, păstrarea ritmului original este necesară. Se nimerește însă foarte bine că în romînește amfibrahul este potrivit și sună bine, aproape numai în acest fel de poezii, cu cuprins eroic și tonalitate de goarnă. De aceea am și tradus pe Oleg.

N-a mai fost atît de ușor, cînd a fost vorba de o poezie cum este „Frunza" de Lermontov, scrisă în versuri amfibrahice de patrusprezece și cincisprezece silabe. Conținutul poeziei e plin de melancolie și de duioșie. Poate că în rusește, ritmul amfibrahic și versul acesta lung se potrivesc cu cuprinsul. În romînește, însă, se potrivesc mai puțin. Iată prima strofă:

O frunză cîndva s-a desprins dintr-un
falnic stejar,
Prin stepă-a zburat, alungată de vîntul
hoinar.
De-obidă, de frig și de arșiți cumplite
uscată,
Departe, la mare-a sosit, de furtuni
alungată.

După cum se vede, cuvintele sună otova, parcă topindu-se unele în altele. Ritmul te silește să le rostești repede, fără să ai vreme să dai fiecăruia din ele intonația cuvenită. Traducătorul strofei de mai sus se grăbește să spună că alt traducător, căruia ritmul acesta i se potrivește mai bine, ar putea fără îndoială să dea o versiune mai melodioasă și mai poetică a „Frunzei" lui Lermontov. Cred însă că constatarea mea că sînt ritmuri care se potrivesc mai bine și altele care se potrivesc mai puțin bine cu spiritul prozodiei noastre, rămîne în picioare. Am avut prilejul, chiar în această gazetă, să vorbesc tot despre traducerile poeziei ruse, să dau și alte exemple în această privință, tot din experiența mea. Să dau acum și un exemplu de potrivire desăvîrșită.

Cînd am tradus „Avalanșa" de Pușkin, am căutat să reproduc în romînește, pe cît am putut, tonul originalului; am păstrat ritmul, așezarea rimelor, felul lor (toate masculine) și chiar, uneori, sunetul lor, alegînd rime care să aibă în ele același sunet ca și rimele originalului. Iată cîteva strofe:

În mohorîte stînci izbind
Nahlapii spumegă mugind
Și vulturi horă-n cer întind
Și gem păduri;
Și piscuri albe se desprind
Din nouri suri.

Cîndva se prăbuși din deal
O avalanșă de prăval;
În chei legară mal de mal
Nămeții grei;
Și Terekul cu iute val
Se-opri în chei.

Deodată, slab și cuminții
O, Terek, tu ai amuțit
Dar apele au sfredelit
Troianul gros
Și tu din matcă-ai năvălit
Spumînd ciudos.

Ritmul originalului, care aici se potrivește bine și în romînește, a fost reprodus cu exactitate. Rimele, numai masculine, dau chiar numai prin ele însele vuietul valurilor care se reped și își taie drum prin avalanșa care a astupat rîul iute de munte.

Uneori — și aceasta este o constatare de ordin general — din pricina deosebirii dintre cele două limbi, unele imagini ale poeziei originale dacă ar fi traduse textual, ar părea în limba traducătorului, după împrejurări, ori triviale, ori inexpresive, ori ininteligibile. Pentru a da în traducere ideile și sentimentele originalului, eu sînt de părere că, în astfel de cazuri, este îngăduit traducătorului să înlocuiască expresii și imagini din original cu expresii și imagini înrudite. Iată un exemplu. Este vorba de „Stînca" lui Lermontov. Traducerea textuală sună așa: *„A înoptat un nouraș de aur / La pieptul unei uriașe stînci; / Iar în zori a plecat / Săltînd vesel în azur. / Dar a rămas o urmă umedă în zbircitura / Bătrînei stînci. Singuratică / Ea stă, cade pe gînduri / Și plînge încetișor în pustiu".*

Dacă aș fi păstrat întocmai imaginile textului, traducerea ar fi fost cu totul nepotrivită, din pricină că în romînește unele din aceste imagini sună trivial și nu evocă poezia înaltă a originalului. Personificarea stîncii și a nourașului în rusește se potrivește bine, dar în romînește nu se mai potrivește. Cum să redau poezia textului fără să cad în trivial? Nu se putea face asta decît schimbînd puțin imaginile, mai exact: personificînd obiecte înrudite cu cele din original, și înlocuind o imagine cu altă imagine asemănătoare. Am pus în locul stîncii uriașe un munte, am înlocuit zbîrcitura stîncii cu fruntea încrețită a muntelui bătrîn și am dat versiunea următoare:

Nouraș de aur a-noptat
Pe un piept de munte uriaș;
Dar spre ziuă iarăși a zburat
Sus pe cer, voiosul nouraș.

Muntelui, pe încreștita-i frunte,
Boabe ca de rouă i-au rămas.
Și, căzînd pe gînduri, vechiul munte
Singuratec plînge fără glas.

Principiul esențial pe care se întemeiază traducerea de versuri este că traducătorul trebuie să reproducă tonul, conținutul de idei și de sentimente, cu un cuvînt, valoarea poetică a originalului, dar fără să caute să reproducă textul cuvînt cu cuvînt. El trebuie să intuiască starea de spirit a poetului în momentul cînd a compus poezia. Asta nu e deloc o treabă ușoară, mai ales atunci cînd ai în față o traducere textuală, prozaică prin firea ei. Lucrul însă nu este cu neputință și se poate scoate aur curat din minereul pe care ți-l înfățișează traducerea textuală. Scopul acestei expuneri a fost tocmai să arate cîteva procedee în această materie, procedee pe care am avut prilejul să le întrebuințez și eu cînd am tradus poezii de Pușkin și Lermontov.

Viața A.R.L.U.S.

Să pregătim din timp activitatea din perioada strîngerii recoltei!

Oamenii muncii de pe ogoarele patriei noastre desfășoară cu entuziasm bătălia pentru o recoltă îmbelșugată, pentru a realiza în acest an 10 milioane tone de cereale.

Aplicarea cuceririlor științei și practicii agriculturii sovietice, a metodelor agrotehnice avansate, constituie unul din factorii importanți ai realizării unei recolte bogate; de aceea, cercurile A.R.L.U.S. de la sate trebuie să popularizeze larg și permanent aceste cuceriri. In același timp, perioada lucrărilor agricole de vară trebuie să constituie un prilej de intensificare a popularizării măreților realizări ale oamenilor sovietici în construirea comunismului, a importantelor acțiuni ale U.R.S.S. menite să ducă la destinderea încordării internaționale, la consolidarea păcii.

In activitatea de pînă acum, mai ales în perioada lucrărilor agricole de primăvară, numeroase cercuri A.R.L.U.S. din gospodăriile agricole de stat și colective, din S.M.T. și de la sate, au popularizat — prin conferințe, discuții pe marginea unor broșuri, printr-o vie agitație vizuală etc. — unele metode agrotehnice sovietice înaintate, ca: pregătirea și tratarea semințelor, însămînțarea în rînduri încrucișate și în rînduri înguste, în cuiburi dispuse în pătrat ș. a.

In regiunile Craiova, Oradea, Galați ș. a., s-au inițiat în ultimul timp numeroase întîlniri între fruntașii recoltelor bogate și țăranii muncitori, precum și consfătuiri în cadrul cărora un număr însemnat de lucrători din agricultură care au vizitat Uniunea Sovietică au vorbit despre munca și viața colhoznicilor. „Decada cărții agrotehnice sovietice", organizată în multe cercuri din satele regiunii Cluj, a atras interesul țăranilor muncitori din această regiune.

S-au arătat, de asemenea, țăranilor muncitori roadele aplicării experienței colhoznice în țara noastră. Astfel, în cercurile A.R.L.U.S. din regiunea Bîrlad, s-au deschis 113 expoziții, ce ilustrau sporul de produse agricole obținute în urma aplicării metodelor agrotehnice înaintate. La organizarea acestor expoziții, au participat peste 18.000 țărani muncitori din regiune.

Cu toate acestea, activitatea pe care o desfășoară organizațiile noastre la sate nu este încă la nivelul cerințelor maselor. Acțiunile inițiate de comitetele regionale, raionale și îndeosebi de cercurile din sectorul agricol nu reușesc totdeauna să răspundă celor mai actuale probleme, sarcinilor ce stau în fața oamenilor muncii de pe ogoare. Cercurile A.R.L.U.S. n-au popularizat în suficientă măsură experiența și metodele de muncă ale colhoznicilor în direcția ridicării producției la hectar, organizarea muncii în colhozuri și sovhozuri. O slabă activitate au depus cercurile de la sate în rîndul țăranilor muncitori cu gospodării individuale.

In momentul de față, cînd pe ogoare se desfășoară tot mai intens lucrările de întreținere a culturilor și se fac pregătiri pentru strîngerea recoltei, cercurile A.R.L.U.S. sînt datoare să ducă o activă muncă de popularizare a experienței agriculturii sovietice în acest domeniu. Astfel, trebuie popularizate larg experiența și metodele sovietice înaintate privitoare la plivitul buruienilor la culturile cerealiere și leguminoase, prășitul la timp, îngrășarea suplimentară a plantelor, polenizarea artificială, combaterea dăunătorilor etc.

In acest scop, trebuie folosite forme vii, interesante de muncă, îndeosebi convorbirile pe marginea unor broșuri, cum sînt, de pildă, materialele documentare pe care le editează Consiliul General A.R.L.U.S.: „Ingrășarea culturilor în timpul vegetației", „Polenizarea suplimentară artificială a culturilor", „Experiența sovietică în agrotehnica porumbului". Sînt, de asemenea, utile prelucrările unor articole din presă referitoare la aceste probleme. La căminele culturale sau la colțurile roșii, se pot organiza consfătuiri, în cadrul cărora inginerii, agronomii sau tehnicienii agricoli să prezinte referate asupra importanței aplicării metodelor agrotehnice sovietice. Rezultate bune dau întîlnirile țăranilor muncitori cu fruntașii recoltelor bogate.

E necesar ca, încă de pe acum, cercurile din gospodăriile de stat și colective, din S.M.T. și de la sate, să-și alcătuiască planuri de muncă pentru perioada strîngerii recoltei și a treierișului.

In timpul lucrărilor de recoltare, cercurile de la sate trebuie să înfățișeze țăranimii muncitoare munca entuziastă a colhoznicilor pentru strîngerea recoltelor la timp și fără pierderi, patriotismul cu care își îndeplinesc ei obligațiile față de stat.

Deosebită atenție trebuie dată popularizării experienței sovietice în strîngerea la timp și fără pierderi a recoltei, precum și organizarea ariilor după metoda Brediuk. In acest scop, cercurile A.R.L.U.S. vor folosi în acțiunile lor și recentele materiale editate de Consiliul General A.R.L.U.S. ca, de pildă, broșura „Metoda Brediuk de organizare a muncii la treieratul cerealelor pe baza graficului orar". In afară de aceasta, cercurile A.R.L.U.S. de la sate trebuie să popularizeze, în această perioadă, și experiența agriculturii sovietice cu privire la dezmiriștitul imediat după seceriș.

In perioada secerișului și treierișului, activitatea cercurilor de la sate se va desfășura mai ales la arii și la bazele de colectare. Manifestările organizate de cercuri pot cuprinde o tematică variată și trebuie să îmbrace forme adecvate condițiilor specifice acestei campanii.

Bune rezultate dau în aceste împrejurări convorbirile cu teme privind realizările oamenilor sovietici în dezvoltarea agriculturii, viața și munca colhoznicilor, discuțiile despre cele mai actuale evenimente ale politicii externe. Cercurile vor organiza la arii expoziții de cărți literare și agrotehnice sovietice, vor expune fotomontaje sau mici expoziții cu aspecte din actualitatea sovietică, precum și fotogazetele editate de Consiliul General A.R.L.U.S. La gazetele cetățenești expuse la arii, cercurile vor publica articole relevînd rezultatele obținute de către țăranii muncitori în urma aplicării metodelor agrotehnice sovietice. Acolo unde există condiții, pot fi organizate proiecții de diafilme și de filme documentare ce ilustrează activitatea colhoznicilor în campania agricolă de vară. De asemenea, cercurile noastre au datoria să pună la dispoziția brigăzilor artistice de agitație caietele culturale editate de Consiliul General A.R.L.U.S. cum e de pildă caietul intitulat „Belșugul ogoarelor colhoznice".

In colaborare cu organele agricole, cu secțiile culturale ale sfaturilor populare, cu S.R.S.C., cu organizațiile sindicale agricole, se pot organiza în cursul campaniei de vară o seamă de acțiuni, ca: întîlniri între profesorii institutelor agronomice cu țăranii muncitori, consfătuiri ale oamenilor muncii din agricultură care au vizitat Expoziția agricolă unională din Moscova cu colectiviști și țărani muncitori cu gospodării individuale etc.

In același timp organizațiile A.R.L.U.S. trebuie să sprijine, prin popularizarea experienței și a metodelor sovietice, dezvoltarea unor ramuri importante ale agriculturii ca: pomicultura, viticultura, cultivarea plantelor tehnice etc. O atenție deosebită trebuie acordată problemelor creșterii animalelor.

Cercurile A.R.L.U.S. au datoria să ia îndată o serie de măsuri care să asigure succesul activității A.R.L.U.S. în campania agricolă de vară. Ele trebuie să antreneze în această muncă un larg activ obștesc, bine pregătit.

In afară de o bună organizare a muncii, comitetele regionale trebuie să elaboreze din vreme materialdocumentar adecvat, care să fie de un real sprijin activității comitetelor raionale și a cercurilor de la sate.

Sprijinirea îndeplinirii cu succes a lucrărilor campaniei agricole de vară trebuie să constituie pentru organizațiile A.R.L.U.S. o datorie de cinste, un prilej de întărire a capacității lor organizatorice și de intensificare a activității de popularizare a realității sovietice în rîndul oamenilor muncii de pe ogoare.

La sfîrșitul unui an de studiu

In raionul Stalin din Capitală, au funcționat în acest an școlar 8 cursuri populare de limba rusă pentru avansați, ai căror elevi sînt în majoritate absolvenți ai ciclului III.

Organizarea acestor cursuri a necesitat soluționarea unor probleme din cele mai importante, ca, de pildă: concentrarea elevilor răspîndiți în diferite întreprinderi și instituții din raion, asigurarea omogenității cursurilor, elaborarea unei programe analitice.

Comitetul raional A.R.L.U.S. Stalin a încredințat rezolvarea acestor probleme unui colectiv de profesori.

In organizarea cursurilor, colectivul de profesori a ținut seama de nivelul cultural și cunoștințele de limba rusă ale elevilor. In componența fiecărui curs au intrat cca. 10 elevi. Totodată colectivul de profesori a lucrat la alcătuirea programei analitice. In elaborarea acestei programe, s-a folosit ca material de bază manualul de limba rusă „Rodnaia Reci" și partea a II-a a manualului de limba rusă de Nina Potapova. Pentru lecțiile speciale menite să răspundă preocupărilor profesionale ale elevilor, colectivul a prevăzut articole din presă și diferite reviste sovietice de specialitate.

Aceste măsuri au asigurat o desfășurare bună a cursurilor, au stimulat frecvența și preocuparea elevilor pentru studiu. In cursul anului, cu ajutorul comitetului raional A.R.L.U.S., colectivul de profesori a organizat 7 consfătuiri cu elevii și profesorii cursurilor pentru avansați, în cadrul cărora s-au analizat principalele probleme ale procesului de învățămînt. In urma acestor dezbateri, programa analitică a fost mult îmbogățită. Astfel, pe lîngă lecțiile și conversațiile obișnuite, s-au introdus povestiri orale și scrise, precum și lecturi din reviste științifice și literare.

Printre cursurile care au obținut succese deosebite în însușirea limbii ruse, se află cele de la I.C.A.R., Ministerul Energiei Electrice și Industriei Electrotehnice, Ministerul Cărbunelui.

Urmărindu-se cu grijă procesul de învățămînt, metodele de predare, studiul individual, rezultatele n-au întîrziat să se arate.

Astfel, la seminariile recapitulative, s-a constatat că elevii cursurilor populare pentru avansați au făcut serioase progrese, însușindu-și un însemnat număr de cuvinte, reguli gramaticale și o pronunțare corectă. Frecvența la cursuri, mai ales în al doilea semestru al anului, a fost în medie de 90 la sută. Majoritatea elevilor folosesc practic în munca lor de fiecare zi limba rusă. Printre aceștia, merită să fie evidențiați inginerii Ion Ionescu și Vasile Postolache de la Ministerul Metalurgiei, E. Diaconescu de la Ministerul Industriei Alimentare, dr. Iosif Lepși de la Muzeul „Gr. Antipa" și mulți alții.

Zilele acestea, se desfășoară seminariile de sfîrșit de an. Elevii cursurilor pentru avansați s-au pregătit cu sîrguință, organizînd grupe de studiu, consultații, lecții recapitulative.

Demn de remarcat este faptul că, în dorința de a-și însuși curînd limba rusă, majoritatea elevilor și-au propus să continue și în perioada de vară studiul limbii ruse. Astfel, ei au sugerat colectivului de profesori de pe lîngă comitetul raional A.R.L.U.S. Stalin, să se organizeze în lunile de vacanță cercuri de elevi ai învățămîntului popular de limba rusă, întîlniri între elevi și profesori, și chiar consultații.

Prof. P. ASTRAHANȚEV
corespondent voluntar.

Prezentul și viitorul SIBERIEI

Siberia e un ocean nemărginit de uscat! Ar putea cuprinde în întinderea ei sute de state egale cu Belgia. In adîncuri și la suprafață pămîntul siberian ascunde comori nenumărate. Mai mult de jumătate din bogățiile naturale ale U.R.S.S. sînt concentrate aci: 90%, din energia totală a apelor din Uniunea Sovietică, 80% din rezervele de cărbune de pămînt, peste 70% din păduri, 90% din metalele colorate și rare, 60% din minereul de fier, aur, platină, argint și pietre prețioase... Poți oare să enumeri bogățiile ei? Uriașa stepă a Siberiei, adesea neatinsă de plug, cuprinde 80% din tot pămîntul arabil al Uniunii Sovietice.

Pentru Rusia țaristă, Siberia era un ținut pustiu care servea ca loc de exil și muncă silnică. Și Siberia era jefuită cu nerușinare de sute de societăți străine — americane, engleze, franceze, — care exploatau crud pe căutătorii de aur, cumpărau blănuri scumpe pe prețuri de nimic, tăiau fără milă păduri de unde le convenea. Să dezvoite forțele de producție ale Siberiei — nici prin gînd nu le trecea.

Pentru a folosi bogățiile Siberiei, Guvernul Sovietic a alcătuit un temeinic plan de ofensivă. La început, prin anul 1932, s-a construit giganticul combinat Uralo-Kuznețk. Minereul din Ural s-a unit cu cărbunele coesifiabil din bazinul Kuznețkului. Pe locul viitoarelor mări siberiene, se înalță barajele hidrocentralelor; în adîncurile taigalei apar orașe noi și mari întreprinderi industriale; liniile ferate străbat întinderi nemărginite; se desțelenesc mari întinderi de pămînturi virgine. Sînt numai primii pași în trezirea la viață a marii Siberii.

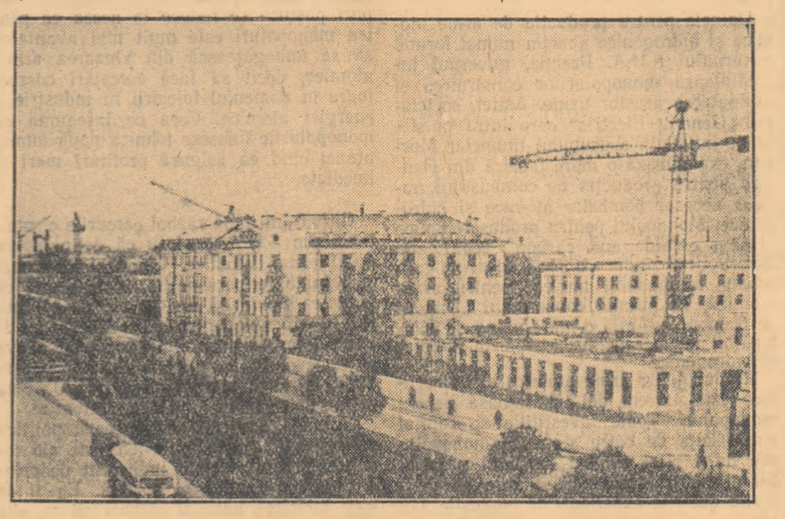

Pe bulevardul Lenin din Barnaul se înalță noi locuințe.

Siberia apuseană

In iarna anului 1952, într-un compartiment al trenului ce mergea spre Irkutsk, un grup de savanți de la Academia de Științe a U.R.S.S. discutau aprins despre viitorul Siberiei. Profesorul N. N. Kolosovski, mare cunoscător al Siberiei, răspundea feluritelor întrebări. Așezați în genunchi, savanții făceau însemnări cu creionul pe o hartă întinsă chiar pe podea: un punct negru, o linie scurtă sau alte semne convenționale. Savanții plănuiau aci, în tren, viitorul strălucit al Siberiei. Noi magistrale de transport, cascade ale puternicelor hidrocentrale, noi centre economice... In ușa compartimentului, din cînd în cînd, apărea figura impunătoare a academicianului A. V. Vinter. El analiza cu atenție planurile, făcea observații, apoi, îndreptîndu-se spre fereastră, arăta pămîntul siberian.

Trenul a străbătut munții Urali. Iată Siberia apuseană! Expresul aleargă ore în șir prin stepa netedă ca-n palmă. Stepele Babarino, Kulunda, unde se desțelenesc uriașe întinderi de pămînt, apoi pămînturile roditoare ale „Italiei siberiene" se perindă prin fața ochilor. Pe teritoriul Siberiei apusene, ar încăpea Anglia, Franța, Spania, Italia, Germania și alte state vest-europene luate împreună.

Siberia apuseană dispune de uriașe rezerve energetice. Riurile ei pot da anual peste 100 miliarde kw-ore de energie electrică. De aceea, pămîntul siberian pare azi un șantier uriaș de hidrocentrale.

Pe Irtîșul superior, a intrat în funcțiune puternica hidrocentrală Ust-Kamenogorskaia, a început construcția hidrocentralei Buktarminskaia; pe Obi, se construiește hidrocentrala Novosibirskaia. Termocentralele în construcție vor avea la îndemînă rezerve mari de cărbune. Numai zăcămintele din Kuzbass pot procura 450 miliarde tone de cărbune de pămînt, care ar putea alimenta timp de un secol toate termocentralele existente în lume.

Cascada Angarei

Expresul zboară mai departe spre răsărit. Străbate cîmpii, taie lanțuri muntoase, ajungînd în Siberia răsăriteană.

Intre Enisei și litoralul Oceanului Pacific, se află cele mai bogate rezerve de „cărbune alb" din lume. Aici murmură apele celor mai mari fluvii din lume — Angara, Lena și Amur, ai căror afluenți pot rivaliza, în mărime și volum de apă, cu fluviile vestite ale Europei.

Hidroenergeticienii au privit totdeauna Angara și lacul Baikal, care o alimentează, ca un fenomen excepțional și de neprețuit al naturii.

Chiar dacă Baikalul n-ar fi alimentat cu apă și Angara ar curge necontenit, lacului i-ar trebui 400 de ani pentru a seca. Insă în Baikal se varsă peste 300 de fluvii și riuri, iar din el izvorăște numai Angara.

Cascada hidrocentralelor de pe Angara și hidrocentralele de pe afluenții ei vor da mai multă energie electrică decît toate centralele electrice ale Franței, Suediei, Belgiei, Olandei, Spaniei, Danemarcei, Finlandei și Austriei la un loc.

Pe fluviile Siberiei, se vor construi cascade gigantice de hidrocentrale, se vor forma mări noi, canale navigabile, sisteme de irigație. Capacitatea nodurilor hidraulice care se vor construi pe Enisei și Angara va depăși de cîteva ori capacitatea hidrocentralelor de la Kuibîșev și Stalingrad de pe Volga. Energia hidrocentralelor de pe Angara va fi cea mai ieftină din țară.

Prima hidrocentrală de pe Angara a și început să se construiască lîngă Irkutsk. Barajul de pe Angara va suprima complet căderea riului pînă la izvorul său și va ridica nivelul Baikalului cu 1—1,5 m. In viitor, rezervorul de apă al hidrocentralei va deveni golf al Baikalului, care astfel se va apropia foarte mult de Irkutsk.

E nevoie și de energie termică!

Existența energiei electrice ieftine în cantități mari determină caracterul și locul viitoarelor întreprinderi industriale de pe teritoriul Siberiei de est. Energia electrică se poate folosi în orice ramură de producție. Există însă ramuri care consumă multă energie electrică. Pentru dezvoltarea lor, e necesară energie electrică ieftină, care să nu mărească prețul de cost al produselor. De pildă, pentru producerea unei tone de aluminiu, este nevoie de 20.000 kw-ore de energie electrică, a unei tone de magneziu, de 50.000 kw-ore, a unei tone de cauciuc sintetic, pînă la 17.000 kw-ore. In Siberia, există o sursă ieftină de energie electrică: hidrocentralele de pe Angara. De aceea, în Siberia răsăriteană s-a hotărît să se construiască în primul rînd uzine de aluminiu, de feroaliaje și alte întreprinderi care consumă multă energie electrică.

In preajma acestor combinate, vor apare alte întreprinderi industriale, se vor înălța orașe. Vor fi necesare mari cantități de energie termică pentru încălzirea locuințelor, pentru înzestrarea cu apă caldă și pentru nevoile producției. In Siberia, se vor mai construi, alături de hidrocentrale, și noi termocentrale. Cu ce fel de combustibil vor lucra însă aceste termocentrale?

Bazinele de huilă

In Siberia există și alte bazine carbonifere, în afară de Kuzbass. Dacă mergi spre est aproape 700 km și lași în urmă Eniseiul, Krasnoiarskul și Taișetul, ajungi în împărăția cărbunelui, în bazinul Irkutsk. Sub calea ferată magistrală, sub orașe și colhozuri, sub taiga și riuri, se află cantități uriașe de cărbune de calitate superioară. Dar între Enisei și Lena, și mai departe, pe afluenții din dreapta ai Lenei, se întinde pe o suprafață de necuprins bazinul Tungussk. Rezervele și granițele lui n-au fost stabilite încă. Este greu să-l compari cu vreunul din bazinele de cărbuni ale lumii, este de zeci sau poate de sute de ori mai mare decît Kuzbassul. Aci se află și bogate zăcăminte de fier și de alte metale variate. Insăși natura s-a îngrijit parcă să creeze aci condiții prielnice pentru dezvoltarea unei mari industrii metalurgice.

Straturile de cărbune din aceste bazine se află la suprafață. Cărbunele se exploatează cu ajutorul excavatorului, obținîndu-se o uriașă productivitate la extracție, ceea ce determină reducerea prețului de cost.

Cărbunele este una din principalele bogății ale Siberiei. Sute de alte bazine și zăcăminte mari de cărbune pot asigura o dezvoltare nemaiîntîlnită a termoenergeticii siberiene. Pe pămîntul siberian se vor înălța combinate uriașe de prelucrare chimică a cărbunelui, se va dezvolta industria substanțelor organice sintetice obținute din cărbune și material lemnos — cauciucul sintetic, mase plastice, materiale de construcție, fibre artificiale, spirturi, eteruri, vopsele, medicamente. De asemenea, mari întreprinderi vor produce îngrășăminte chimice.

Ogoare irigate de fluviul Lena

Pe hartă, partea Siberiei de la nord-est de Irkutsk este tăiată de panglica albastră a fluviului Lena. Invingînd distanța de aproape 4.500 km și adunînd apa de pe o suprafață de peste 2.500.000 km pătrați, Lena duce în fiecare an în Oceanul Înghețat de nord peste 500 miliarde de metri cubi de apă, care topesc cu căldura lor 50—60 miliarde de metri cubi de gheață polară.

După Ust-Kut, Lena primește peste 70 afluenți mari. Dincolo de Oleksinsk, lățimea ei atinge 2 km; la Iakutsk, 8 km; iar mai jos, 30 km. In Iakutia, orașele, colhozurile, exploatările forestiere, drumurile — toate se string lîngă fluviu. Viața acestei republici este indisolubil legată de Lena.

In R.S.S.A. Iakută, există vreo 100.000 de riuri și lacuri. Pentru exploatarea energiei fluviului Lena și a altora, sînt necesare lucrări complexe. Insă cursurile de apă din Iakutia pot da în viitor mult mai multă energie electrică decît dau acum toate centralele electrice existente azi în Uniunea Sovietică. Teritoriul acestei republici va putea fi irigat pe mari întinderi. Perspectivele de dezvoltare ale Iakutiei nu-și găsesc pereche în lume: aici se va valorifica un teritoriu egal în suprafață cu aproape toate țările Europei occidentale.

Orientul îndepărtat

Sibenia se sfîrșește în răsăritul Asiei. Aci se întinde largul teritoriu al Orientului îndepărtat sovietic, care ocupă peste o optime din suprafața U.R.S.S. De malurile Orientului îndepărtat, se bat valurile Oceanului Pacific și ale Oceanului Înghețat de nord.

Prin dezvoltarea energeticii acestei regiuni, vor atinge proporții uriașe metalurgia neferoasă și siderurgia, construcția de mașini, industria chimică, petroliferă, a cărbunelui, a celulozei și hîrtiei etc. Se va dezvolta, de asemenea, industria produselor alimentare și a mărfurilor de larg consum. Se va dezvolta mult și agricultura.

Creșterea energeticii acestui întins ținut al Siberiei, care depășește de peste cinci ori suprafața Franței, are mare însemnătate. Resursele de energie sînt încă puțin studiate. Insă chiar și numai rezervele cunoscute de resurse hidraulice, cărbune, petrol, turbă și lemn pot asigura orice proporții de dezvoltare industrială și agricolă a ținutului. Prin folosirea deplină a energeticii, riurile de aici, în frunte cu Amurul, pot da anual tot atîta energie electrică cît au dat în 1954 toate centralele electrice ale U.R.S.S.

Noi milioane de hectare de pămînturi desțelenite

In Uniunea Sovietică, suprafețele însămînțate pe pămînturile desțelenite vor spori în 1956 pînă la 28—30 milioane hectare.

Vorbind la adunarea din Moscova a comsomoliștilor și tinerilor care și-au exprimat dorința să plece pe pămînturile întelenite, N. S. Hrușciov a spus: „Trebuie să valorificăm într-un ritm mai rapid pămînturile aflate în paragină în răsărit, să punem ferm piciorul pe aceste pămînturi!"

După ierni de 7—8 luni, aici urmează veri calde care asigură creșterea și încolțirea rapidă a grînelor. Vara, temperatura atinge 36 de grade. In lungile zile însorite, pămîntul înmagazinează o cantitate mare de căldură. Climatul se aseamănă atunci cu acela al orașelor din Asia Mijlocie, numai că pămîntul e mai umed. In Iakutia, sînt o mulțime de pămînturi roditoare. Din suprafața de 350.000.000 de hectare pe care se întinde această republică, vor putea fi alese și pregătite pentru a fi cultivate milioane de hectare de pămînt roditor. In lunca riului Ciara, un afluent al Olekmei, este un sol aluvionar foarte roditor, de pe care s-ar putea culege recolte bogate de roșii, castraveți, fasole, pătlăgele vinete. Taigaua cu lemnul ei de construcție, cu smeurișurile ei se întinde pînă pe malurile pitorești ale acestui rîu.

Privești aceste riuri curate ca peruzeaua și malurile lor de o frumusețe de nespus, privești taigaua și pășunile ce se pierd spre orizont și te gîndești ce bogăție și ce viață luminoasă și sănătoasă îi așteaptă aici pe tinerii patrioți care vor veni să desțelenească pămîntul!

Marile drumuri ale vieții

Prin construirea cascadei de hidrocentrale de pe Angara, se va deschide posibilitatea creării unui drum de apă adînc, cu ecluze, pe riul Selenga, de la granița cu Mongolia, prin lacul Baikal, pe Angara și prin cascada Eniseiului. Ambele fluvii, cele mai mari din lume, vor apărea ca un lanț de lacuri uriașe. Vase maritime vor brăzda apele uriașelor fluvii siberiene. Un torent colosal de mărfuri — lemn, metal, mașini, produse chimice, grîne, unt, carne, blănuri, cărbune, benzină, cauciuc — va traversa întinsul continent asiatic spre Oceanul Înghețat de Nord și Oceanul Pacific, pe calea maritimă de nord și pe alte linii oceanice mondiale.

Intinderile necuprinse ale Siberiei se vor acoperi cu o rețea deasă de căi ferate și fluviale. Suprafața agricolă existentă se va mări cu sute de milioane de hectare, va lua locul unor uriașe întinderi de păduri siberiene, va chema la viață noi centre industriale.

Savanții sovietici cercetează folosirea energiei termonucleare pentru crearea unei vieți înfloritoare. In cîteva minute, se vor putea construi baraje gigantice, se vor crea șiruri de munți, se pot descoperi rezerve de zăcăminte utile, prin dislocarea masivă a solului cu ajutorul energiei atomice. Oamenii de știință sovietici stau cu creionul în mînă, în fața hărții Siberiei și visează la viitorul ei luminos.

(După „Tehnika molodeji")

Cuptorul oțelarului Pomiatun

In 1954, la cuptorul nr. 7 de la uzina „Zaporojstal", unde lucrează vestitul oțelar G. Pomiatun, s-a topit cu 600.000 tone de oțel mai mult decît a dat în medie fiecare din celelalte cuptoare Martin de la uzină.

Cum a fost realizată această victorie?

Incărcătura pentru cuptor, combustibilul, intensificatorul — toate sînt standardizate în această secție, la toate cuptoarele. Nici cuptorul nr. 4 nu are condiții speciale. Succesul în producție depinde numai de oțelari.

Ei aplică în munca lor tot ce e înaintat, tot ce cunosc din practica muncii oțelarilor inovatori, și ei înșiși, pe măsura cunoștințelor lor, perfecționează necontenit metodele de muncă.

In primul rînd, ei controlează zilnic starea cuptorului și îl îngrijesc minuțios. Cînd cuptorul e oprit pentru reparația la rece, oțelarii nu-și părăsesc locul de muncă. Luînd parte la reparații, ei urmăresc cu interes munca constructorilor și le cer să respecte întocmai normele tehnice și să folosească materiale de calitate superioară.

Ei respectă cu stricteță regulile de exploatare a cuptorului. Feresc bolta de ardere. Nu admit scăderea bruscă a temperaturii în vană, repară bine și la timp pereții și respectă graficul de reparație a vetrei.

Oțelarii știu că șarjele rapide se realizează în primul rînd prin economisirea timpului la pregătirea cuptorului pentru noua șarjă, la încărcarea cuptorului și la topirea șarjei. Pereții și canalele înclinate ale vanei sînt pregătite în decursul evacuării oțelului topit. Uneori, aceste operații se termină deodată.

Incărcarea corectă a cuptorului are mare însemnătate. Ei introduc mai întîi materialul mai ușor și îl împrăștie pe toată vatra. Materialul greu, care cere multă căldură, e distribuit pe locurile unde flacăra este mai puternică. Incărcarea rapidă a șarjei în cuptor se îmbină cu încălzirea rapidă a șarjei. Căldura păstrată de la șarja anterioară permite să se treacă din primele clipe la încălzirea șarjei la temperatură înaltă.

Perioada de topire a metalului este redusă de oțelarii de la cuptorul nr. 7 prin realizarea în vană a unei temperaturi maxime. Componența chimică necesară a șarjei ei o realizează respectînd cu stricteță regimul tehnologic, analizînd cu minuțiozitate metalul în cursul topirii.

Luptînd pentru șarje rapide, oțelarii colaborează strîns cu lucrătorii de la încărcare, cu mecanicii de la macarale, cu lucrătorii de la turnare — cu toți muncitorii care, într-o măsură sau alta, servesc cuptorul Martin. Ei nu consideră zadarnice sforțările nici cînd economisesc abia cîteva minute, deoarece un singur minut exprimat în metal înseamnă 500 kilograme de oțel.

Problema nr. 10

O. TABIDZE

Mat în 2 mutări

(Contralul poziției: **Alb:** Rg2, Dd7, Tf7, Nd2, Nd5, Ce3, Cg4, Pf6. **Negru:** Rf4, Ta6, Tc3, Na2, Cg7, Pp. c7, e4, e7, g5)

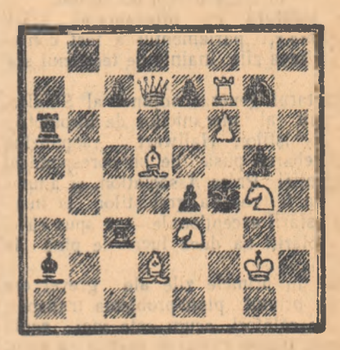

Problema de mai sus a fost distinsă cu premiul I la campionatul R.S.S. Gruzine pe anul 1954, organizat de ziarul „Lelo".

Numele cititorilor care în termen de 10 zile vor trimite pe adresa redacției noastre soluția exactă a problemei nr. 10, vor fi publicate în cadrul acestei rubrici.

Soluția problemei nr. 8

In problema lui P. Ilin nu este greu de văzut că matul trebuie dat cu calul, de pe cîmpul f3. Cum poate fi însă deplasat, fără pierdere de timp, nebunul alb care ocupă acest cîmp? „Cheia" este surprinzătoare: **1. Nd1!** Acum nu merge 1... R: d1 din cauza 2. Cf3 g2 3. Tel mat. Dacă regele negru încearcă să fugă prin 1...Rd3, atunci 2. Ne2+ Rd2 3. Cf3 mat, iar dacă 1...g2, atunci 2. Cf3+ Rd3 3. Ne2 mat, sau 2... R: d1 3. Tel mat.

O noutate teoretică interesantă

Intr-o partidă cu Veltmander, jucată la Gorki în cadrul semifinalei ultimului campionat al U.R.S.S., marele maestru sovietic Efim Gheller a găsit o întărire importantă într-una din variantele clasice ale partidei spaniole.

Seria de mutări **1. e4 e5 2. Cf3 Cc6 3. Nb5 a6 4. Na4 Cf6 5. 0—0 d6 6. c3 C: e4 7. d4 Nd7 8. Tel Cf6!** este cunoscută de multă vreme, maestrul sovietic Rauzer arătînd încă în 1933 că dacă albul încearcă să forțeze jocul prin **9. N: c6 N: c6 10. d: e5 d: e5 11. D: d8+ T: d8 12. C: e5** negrul are suficiente resurse de apărare datorită mutării neașteptate **12... Ne4!** Lucrul acesta a fost confirmat în cîteva partide (Riumin-Ragozin, Moscova 1938, Kopriva-Samarian, campionatul mondial prin corespondență, 1947—49, etc) în care negrul a obținut egalitate. Dar iată că Gheller a întărit jocul albului față de partida Riumin-Ragozin, jucînd după **13. Cd2 Ne7 14. C: e4 C: e4** mutarea **15. Nh6!** (Riumin a jucat 15 Nf4) care pune pe negru în fața unor probleme dificile. Iată continuarea partidei Gheller-Veltmander: **15... C: f2 16. N: g7 Tg8 17. Nf6! Td2** (17... N: f6 18. Cc6++) **18. Rf1 Cd1 19. Cd3 Tg6 20. N: e7 T: d3 21. Nc5+ Te6 22. Ta: d1** și negrul a cedat.

Duplicitate

In timp ce secretarul de stat al S.U.A. Dulles, a declarat oficial că este de acord cu întîlnirea şefilor guvernelor celor patru mari puteri, ziarele americane, ca la comandă parcă, au început să discrediteze ideea acestei întîlniri care ar fi condamnată, după părerea lor, la eşec. Un deosebit zel depune observatorul ziarului „New York Herald Tribune", David Lawrence, care mai este şi redactor al revistei „United States News and World Report". „Membrii guvernului S.U.A. declară, în particular, că ei nu nutresc nici un fel de iluzii", cu privire la întîlnirea amintită — afirma el — şi şi-au dat asentimentul pentru tratative, numai fiindcă s-au temut „să nu pricinuiască neajunsuri campaniei electorale dusă de conservatorii englezi".

Insuşi Lawrence, se declară împotriva întîlnirii dintre şefii guvernelor celor patru mari puteri. El se teme că ea va da „mari avantaje propagandistice comuniştilor", „le va ridica prestigiul".

Lawrence afirmă că această întîlnire va fi „o victorie a Rusiei" şi o umilire naţională pentru S.U.A. „Preşedintele Statelor Unite va merge 3000 de mile ca să ceară pace la întîlnirea cu şeful guvernului sovietic... Ce privelişte poate fi mai ruşinoasă decît aceea cînd preşedintele S.U.A. va merge în Europa şi va participa la şedinţe alături de şefii altor guverne pentru a da oamenilor impresia că se face, într-adevăr, ceva important pentru slăbirea încordării internaţionale".

Lawrence este un tipic purtător de cuvînt al concepţiilor propovăduitorilor inveteraţi ai politicii „de pe poziţii de forţă". El îndeamnă să se renunţe la tratative, în care sînt interesaţi toţi partizanii păcii. În fond, David Lawrence, ca şi cellalţi ziarişti americani bine informaţi, spune adevărul : anumite cercuri din Washington manevrează, folosesc în scopurile lor politice, fraze despre tratative, fără să tindă spre realizarea unor acorduri în vederea slăbirii încordării internaţionale.

Să începem chiar cu faptul că cercuri oficiale din Washington fac, cu bună ştiinţă, propuneri absurde cu privire la conţinutul tratativelor. Ele îşi închipuie, pe semne, că se vor putea prezenta la conferinţa şefilor celor patru puteri ducînd în buzunar propuneri ca, de pildă, lichidarea regimurilor de democraţie populară din ţările Europei de răsărit sau „interzicerea comunismului", adică, de fapt, a oricărei mişcări progresiste din ţările capitaliste. Politicienii din Washington uită elementarul adevăr că popoarele îşi aleg după cum vor regimul social şi nimeni şi nimic nu poate obliga Cehoslovacia, Polonia, Ungaria, Romînia, Bulgaria şi Albania, să-şi schimbe alegerea definitivă făcută în direcţia socialismului. Iar unul din ei, Knowland, lider al partidului republican în senatul S.U.A., pierzînd simţul măsurii, cere, nici mai mult nici mai puţin decît... deslipirea de la Uniunea Sovietică a Letoniei, Lituaniei şi Estoniei. „Venerabilul" senator, a uitat, se vede, în ce vremuri trăieşte.

Nu mai puţin sincer decît Lawrence, dezvăluie intenţiile Washingtonului şi James Reston, binecunoscutul corespondent al ziarului „New York Times". El declară, cu nemaipomenit cinism, că puterile occidentale speculează ideea tratativelor celor patru puteri în propriile lor scopuri de conjunctură politică. Reston mărturiseşte că „la Washington, mulţi au o atitudine sceptică faţă de tratative".

Într-adevăr, declară el, guvernul S.U.A. ar fi putut să întîrzie cu începerea tratativelor : „Pînă la alegerile din Statele Unite, mai este mult timp, de aceea presiunea opiniei publice, care cere o conferinţă a celor patru puteri, se simte mai puţin aici". Totuşi, continuă Reston, trebuie să se vină în ajutorul altor ţări occidentale a căror situaţie este într-adevăr critică. „Cancelarul Germaniei occidentale, Adenauer, primul ministru francez Edgar Faure şi chiar Anthony Eden au dat să se înţeleagă oficialităţilor de la Washington că opinia publică şi parlamentară din ţările lor se rosteşte în favoarea unei conferinţe a celor patru puteri şi că s-ar întoarce împotriva lor, dacă Washingtonul nu ar fi de acord cu tratativele".

Popoarele cer tratative — vrei, nu vrei, trebuie să fii de acord cu conferinţa şefilor guvernelor celor patru puteri. Şi Washingtonul este de acord. Pe urmă, însă, tratativele pot fi subminate, aruncînd întreaga vină asupra Uniunii Sovietice...

Nu e oare grăitor faptul că ideea tratativelor internaţionale se transformă în mîinile politicienilor din occident într-un mijloc de maşinaţii electorale, într-un mijloc de înşelare a popoarelor, de încălcare a intereselor lor celor mai arzătoare ?

(Din „Literaturnaia gazeta")

Businessul atomic

Cursa înarmărilor face, obligatoriu, parte integrantă din aşa numita politică „de pe poziţii de forţă", ai cărei iniţiatori sînt cercurile agresive din S.U.A. Totodată, aceste cercuri nu pot să nu ţină seama, în acţiunile lor, de năzuinţa popoarelor spre pace, spre interzicerea armelor de exterminare în masă. De aceea, promotorii cursei înarmărilor încearcă să convingă populaţia din ţările occidentale că arma atomică şi hidrogenică sînt, chipurile, instrumente ale păcii şi că producţia lor febrilă s-ar face exclusiv în scopul „apărării". În acelaşi timp, presa burgheză, în ciuda faptelor, afirmă neobosit că cercurile cîrmuitoare din statele occidentale tind, chipurile, spre folosirea energiei atomice în scopuri paşnice.

Ce valoare pot avea aceste asigurări ? Să examinăm faptele. Revista „United States News and World Report", aflătoare în slujba cercurilor cîrmuitoare din S.U.A., a arătat recent că în S.U.A. s-au cheltuit pentru producţia de arme atomice 12 miliarde de dolari, în timp ce pentru munca de folosire paşnică a energiei atomice în industria particulară — numai cinci milioane de dolari.

Tot atît de mult preţuiesc şi asigurările politicienilor din S.U.A. şi ale presei cum că producţia de arme atomice se face în scopul apărării. Nimeni nu intenţionează să atace Statele Unite şi discuţiile despre „apărare" cu ajutorul armei atomice sînt numai un paravan pentru camuflarea politicii agresive a monopoliştilor. Dar acest paravan este destul de transparent.

Uzinele pentru producţia de arme atomice şi hidrogenice aparţin numai formal guvernului S.U.A. Practic, guvernul încredinţează monopolurilor construirea şi exploatarea acestor uzine. Astfel, societatea „General Electric" care intră în sfera de influenţă a grupului financiar Morgan, exploatează o mare fabrică din Henford pentru producţia de combustibil nuclear necesar bombelor atomice şi hidrogenice. Monopolul pentru produse chimice „Union carbide and carbon", legat de Rockefeller, conduce o serie de uzine care produc combustibil nuclear pentru arma atomică. În mîinile concernului „Dupont de Nemour" se află o mare uzină de combustibil nuclear pentru bombele atomice şi hidrogenice.

Producţia de arme atomice şi hidrogenice este extrem de avantajoasă pentru monopoluri. Toate investiţiile de capital sînt făcute de către stat, iar monopolurile nu-şi riscă de loc capitalul propriu. Statul ia, de asemenea, asupra sa pierderile datorite experienţelor nereuşite sau altor cauze. În sfîrşit, guvernul garantează monopolurilor atomice desfacerea întregii producţii la preţuri care să le asigure profituri maxime. Businessul atomic este mai avantajos monopolurilor şi pentru că ele concentrează în mîinile lor cele mai importante secrete ale diferitelor procese tehnologice legate de producţia atomică, folosind laboratoarele bine utilate ale guvernului şi însuşindu-şi rezultatele cercetărilor ştiinţifice secrete. Într-un cuvînt, monopoliştii, fără să rişte nimic, fără să investească aproape deloc capital, realizează din acest uriaş business atomic imense beneficii. Beneficiul net înregistrat de concernul Dupont de Nemour a crescut de la 112,6 milioane de dolari în 1946 la 235,6 milioane de dolari în 1953. Beneficiile nete ale societăţii „General Electric" au sporit, în aceeaşi perioadă, de la 43,7 la 165,7 milioane de dolari, ale companiei „Union carbide and carbon" — de la 57,2 la 102,8 milioane de dolari. În 1954, profiturile lor au continuat să crească. Revista „United States News and World Report" relatează că anul trecut, numai în răstimp de zece luni cursul acţiunilor a 25 de concerne legate de producţia atomică a crescut cu 42%, depăşind cu mult nivelul mediu al cursului acţiunilor altor monopoluri americane.

★

Propaganda americană afirmă că Statele Unite s-ar strădui, chipurile, să recupereze timpul pierdut şi să treacă, deşi cu întîrziere, la folosirea energiei atomice în economia naţională. În realitate, nu se întîmplă deloc aşa. Aceeaşi „United States News and World Report" recunoaşte că în S.U.A. nu există nici o centrală electrică care să funcţioneze pe bază de energie nucleară. În acelaşi timp, în multe regiuni din ţară se construiesc noi uzine destinate producţiei de arme atomice. Se proiectează şi se construiesc motoare atomice pentru submarine, port-avioane şi bombardiere.

De ce Statele Unite nu folosesc energia atomică în scopuri paşnice ?

Explicaţia e simplă. Sus amintita revistă recunoaste că „folosirea energiei atomice în scopuri paşnice nu asigură profituri imediate". Mărturisirea este semnificativă. În S.U.A. întreaga esenţă a problemei folosirii energiei atomice în scopuri paşnice se reduce la aceea că pentru monopoluri este mult mai avantajos să se îmbogăţească din vînzarea armei atomice, decît să facă cercetări costisitoare în domeniul folosirii în industrie a energiei atomice. Ceea ce înseamnă că monopolurile folosesc tehnica nouă numai atunci cînd ea asigură profituri mari şi imediate.

★

Cîţiva ani după război cercurile cîrmuitoare din S.U.A. credeau că deţin monopolul armei atomice. Chiar şi cele mai clarvăzătoare personalităţi considerau că Uniunea Sovietică are nevoie de cel puţin 10—15 ani pentru a produce arma atomică, iar cei mai mulţi socoteau că va avea nevoie de şi mai mult timp. Dar în 1947, întreaga lume a aflat că S.U.A. nu deţine deloc monopolul armei atomice.

Uniunea Sovietică îşi bazează politica sa externă pe principiile leniniste ale coexistenţei dintre state indiferent de orînduirea lor politică şi socială. Ea tinde spre întărirea păcii şi colaborării cu alte ţări, inclusiv cu Statele Unite. Ea doreşte de asemenea ca energia atomică să nu slujească scopurilor distrugerii şi războiului, ci să fie folosită pentru dezvoltarea economiei paşnice, pentru ridicarea bunei stări a poporului. Guvernul sovietic propune Statelor Unite să se întreacă nu în producţia de arme atomice, ci în domeniul folosirii energiei atomice în scopuri paşnice.

In Uniunea Sovietică a fost pusă în funcţiune anul trecut prima centrală electrică acţionată pe bază de energie atomică. Energia atomică este folosită în metalurgie, medicină şi în alte domenii. Totodată, Uniunea Sovietică acordă un ajutor concret altor ţări în folosirea energiei atomice în scopuri paşnice.

În balanţa istoriei

Desen de N. Dolgorukov

Manevrele duşmanilor dezarmării

Au trecut trei săptămîni de cînd a fost prezentată spre examinare subcomitetului Comisiei O.N.U. pentru dezarmare propunerea Guvernului Sovietic în problema reducerii armamentelor, a interzicerii armei atomice şi înlăturării primejdiei unui nou război. Propunerea Guvernului Sovietic a atras, după cum se ştie, atenţia opiniei publice mondiale şi a dat naştere la numeroase declaraţii ale oamenilor de stat din străinătate, precum şi ale diferitelor organe de presă.

În majoritatea ei, presa străină a apreciat propunerea sovietică drept o importantă contribuţie la cauza slăbirii încordării internaţionale. Toate aprecierile pozitive privind propunerile Uniunii Sovietice arată că ele corespund speranţelor şi năzuinţelor a sute de milioane de oameni, care văd în ele o bază de nădejde în opera de întărire a păcii generale şi a înlăturării primejdiei unui nou război.

Tocmai acest lucru însă nu este pe placul acelor cercuri care nu sînt deloc interesate în slăbirea încordării internaţionale şi în încetarea cursei înarmărilor.

Potrivit datelor din presa americană, cursul acţiunilor monopolurilor industriale din S.U.A. la bursa din New York a scăzut, în ultimele săptămîni ale lunii mai — adică după publicarea propunerilor sovietice şi reglementarea paşnică a problemei austriace — cu 16,5 puncte. În legătură cu aceasta, revista „Business Week", organul cercurilor de afaceri, a arătat că „un factor puternic" al scăderii acţiunilor îl constituie eventualitatea îmbunătăţirii situaţiei internaţionale.

Cercurile cîrmuitoare din S.U.A. şi presa burgheză au socotit de datoria lor să facă tot ce-i posibil ca să liniştească pe businessmanii alarmaţi. În ultimele săptămîni, au apărut o serie de declaraţii, ai căror autori afirmă că industriaşii n-au de ce se teme în ce priveşte beneficiile, deoarece Statele Unite nu intenţionează deloc să renunţe la continuarea politicii cursei înarmărilor. Mai mult decît atît, unele organe de presă americane şi unii politicieni din S.U.A. au început o susţinută campanie pentru mărirea alocaţiilor de război. Ziarul „Wall-Street Journal" scrie că Statele Unite „vor menţine", cu orice preţ, „un vast program de război", iar secretarul de stat, Dulles, a confirmat deschis într-unul din recentele sale discursuri aceste intenţii ale S.U.A.

Cercurile cîrmuitoare din S.U.A. declarîndu-se pentru continuarea şi extinderea cursei înarmărilor, nu pot să nu ţină seama, totuşi, de arzătoarea dorinţă de pace a maselor largi populare. Ziarul „Post Dispatch" a încercat să formuleze programul de acţiune al S.U.A. în aceste condiţii. „Adevărata orientare practică — scrie ziarul — constă în îmbinarea înarmării febrile cu folosirea... tratativelor".

Propaganda americană recurge, în repetate rînduri, la afirmaţii deloc convingătoare cu privire la faptul că, în propunerile Uniunii Sovietice, „ar fi multe lucruri neclare". O mărturie a adevăratelor cauze ale tergiversării discutării propunerilor sovietice o constituie campania mai sus pomenită pentru intensificarea cursei înarmărilor în Statele Unite. Această campanie este îmbinată cu cuvîntările unor personalităţi politice şi militare împotriva interzicerii armelor de exterminare în masă. Preşedintele comisiei americane pentru energia atomică, Strauss, a caracterizat recent interzicerea armei atomice drept „un act nebunesc". În acelaşi spirit s-a rostit, nu de mult, şi comandantul suprem al forţelor armate ale Blocului Atlanticului de Nord, Gruenther.

Popoarele din întreaga lume, însă, doresc pacea şi slăbirea încordării internaţionale. Ele condamnă cu hotărîre politica „războiului rece" şi pe iniţiatorii ei.

(Extrase din articolul apărut în „Trud").

Greva de la căile ferate din Anglia

31 mai — cea de a treia zi a grevei de la căile ferate din Anglia. În dezvoltarea grevei, această zi este considerată de ziare drept o fază extrem de serioasă. Influenţa grevei asupra întregii industrii din Anglia se resimte tot mai mult.

La 31 mai, regina Angliei a semnat un decret prin care de la 1 iunie se instituie în ţară starea excepţională în legătură cu greva de la căile ferate. Decretul a fost semnat la Balmoral, în cadrul unei şedinţe a consiliului secret, la care a participat regina.

Introducerea stării excepţionale dă posibilitate guvernului să ia o serie de măsuri, ca : rechiziţionarea unor clădiri ca depozite, rechiziţionarea de camioane pentru transportul călătorilor şi alte măsuri ca, de pildă, îngrădirea folosirii telegrafului, telefonului etc. Starea excepţională a fost proclamată în trecut în timpul grevei generale din 1926, precum şi în 1949 în zilele grevei docherilor.

În legătură cu proclamarea stării excepţionale, parlamentul a fost convocat cu cîteva zile înainte de termenul stabilit.

Secretarul general adjunct al Sindicatului unit al mecanicilor de locomotive şi al fochiştilor, Hallwart — răspunzînd la întrebarea pusă de un corespondent al agenţiei Press Association, şi anume care va fi reacţia greviştilor la instituirea stării excepţionale — a spus că ei „sînt hotărîţi să ducă lucrurile pînă la capăt".

Dacă în primele zile ale grevei era pusă pe primul plan problema transportului de călători, acum este mai acută problema transportului de mărfuri, a aprovizionării întreprinderilor industriale cu materii prime şi cu combustibil, precum şi transportul de produse finite.

La fel de acută este şi problema transportului de călători, întrucît mulţi muncitori şi funcţionari din marile oraşe depind de trenurile suburbane.

De obicei, în fiecare dimineaţă, numai din îndepărtatele suburbii sudice ale Londrei vin în oraş 500 de trenuri, care transportă aproximativ 300.000 de oameni. În dimineaţa zilei de 30 mai, au sosit din această regiune mai puţin de 30 de trenuri.

La 31 mai, la gara din Paddington, la cele 11 peroane unde soseau de obicei dimineaţa 35 de trenuri, care transportau aproximativ 8.000 de călători, n-a venit nici un tren.

Din regiunile de vest vin deobicei la Londra 235 de trenuri. Dar la 31 mai, după cum a anunţat administraţia, „era puţin probabil că vor veni trenuri suburbane".

În general, situaţia se caracterizează prin următoarele date ale comisiei transportului britanic, publicate în ziarul „Times". De obicei, în Anglia, în decurs de 24 de ore, circulă aproximativ 24.000 trenuri de călători şi 16.000 trenuri de marfă. În timpul grevei — pînă la 31 mai, orele 14 — pe toate căile ferate din Anglia au circulat numai 1.200 de trenuri de persoane şi 200 trenuri de marfă.

În legătură cu prelungirea grevei, presa începe să acorde atenţie tot mai mare problemei repercusiunilor ei asupra industriei. Ziarul „Financial Times" scrie că una din marile probleme ridicate de grevă este aprovizionarea industriei cu cărbune.

Din cele 3,5 milioane tone de cărbune, transportate săptămînal pe căile ferate, numai o mică parte, scrie ziarul, poate fi transportată cu camioanele.

Greutatea constă nu numai în volumul considerabil al tonajului de cărbune, dar şi în faptul că multe mine nu au utilaj pentru încărcarea cărbunelui în camioane. Greutăţi la fel de mari se ivesc şi datorită faptului că unele mine au posibilitatea să depoziteze numai cărbunele extras în decurs de trei zile, restul de cărbune nemaiavînd unde să fie depozitat. „Dacă greva va continua mai mult de cîteva zile — scria ziarul — minele se vor vedea silite să-şi reducă extracţia de cărbune".

Dacă greva va mai continua, scria „Financial Times", unele oţelării vor trebui să fie închise peste o săptămînă.

F. OREHOV

NOTE

Nedemnitate

Anumite cercuri din Anglia care sprijină politica de remilitarizare a Germaniei occidentale au sărbătorit, în felul lor, cea de a zecea aniversare a nimicirii fascismului hitlerist.

Iată două exemple caracteristice. Televiziunea britanică a fixat pentru aniversarea victoriei prezentarea unei noi piese de Charles Morgan intitulată : „Graniţă de-a lungul rîului". Autorul dă tot timpul să se înţeleagă că pe el nu-l părăseşte „sentimentul vinei" pentru faptele săvîrşite de oameni în timpul războiului. Ce anume îl nelinişteşte ? Ziarul londonez „Daily Worker" explică : Charles Morgan şi alţii sînt iritaţi, deoarece „consideră că ei au omorît nu pe aceia care trebuie — şi aceasta pentru că erau în alianţă cu duşmanii lor de moarte — comuniştii". Autorul pune chiar pe unul din eroii piesei să numească „nebunie" mişcarea patriotică împotriva invaziei hitleriste din ţările europene ocupate.

O ieşire la fel de nedemnă a avut şi postul de radio britanic. La începutul lunii mai, la emisiunile radiofonice ale acestuia, s-a putut asculta cu uimire... imnul german „Deutschland, Deutschland über alles" — „Germania, Germania, mai presus de toate". „Mărturisesc... că n-am simţit bucurie — scrie ziarului „Daily Worker" o cititoare — cînd am auzit la radio acest imn odios. Prea triste amintiri a trezit în mine această melodie, şi cred că acelaşi lucru s-a întîmplat şi altor oameni ! Este interesant de ştiut, dacă nu cumva această emisiune a fost o glumă a „B.B.C."-ului, sau aşa a vrut această corporaţie să sărbătorească reînvierea noului wehrmacht ?".

◇

Îngerul păzitor al Franţei

Desen de A. Jitomirski

„Nici un metru pătrat !"

Deasupra unei localităţi din apropierea oraşului Hanau — landul Hessen — în Germania occidentală, flutură un steag negru, semn al unei mari nenorociri — scrie ziarul german „Freies Volk". Pe zidurile caselor, în curţi şi pe copacii de pe străzi, apar afişe şi panouri în care populaţia îşi exprimă protestul împotriva planurilor autorităţilor americane de ocupaţie, care aduc germanilor mizerie şi ruină. Potrivit acestor planuri, aici trebuie să se construiască un uriaş aerodrom pentru avioane de vînătoare cu reacţie, iar casele, livezile, oamenii, grădinile, pădurile vor fi nimicite fără milă. Populaţia este hotărîtă să lupte şi să nu cedeze „nici un metru de pămînt".

Aceste două pancarte reflectă atitudinea locuitorilor din Germania occidentală faţă de planurilor agresive ale ocupanţilor americani. „Atenţiune ! Jefuitori de pămînturi !" — este scris pe afişul înfăţişînd un aviator yankeu şi un avion american. „Nici un metru pătrat !" — răspund patrioţii vest-germani americanilor care vor să le cotropească ţara.

◇

Păsărelele de la Bonn

A sosit primăvara şi în Germania occidentală. Ea a pus stăpînire pe întreaga natură : au început să se reverse fluviile, să murmure izvoarele, să cînte păsărelele.

Să ne oprim puţin asupra repertoriului cîtorva păsărele de-ale lui Adenauer, care interpretează cîntece pentru mîngîierea urechilor Wall-Street-ului.

Păsărica Lenz este deputat democrat-creştin în Bundestag. Primăvara i-a trezit sentimente delicate. El a compus o serenadă închinată fetelor şi femeilor din Germania occidentală. Trebuie spus că serenada este scrisă într-o formă ce n-are nimic comun cu creştinismul. Tema este cam aceasta : Ajunge, fetelor şi femeilor ; nu vă mai agăţaţi de soţii, de mirii şi de copiii voştri ! Convingeţi-i să intre în noul wehrmacht. Să-şi lepede hainele civile şi să se îmbrace în frumoasele, în minunatele straie militare !

Lenz se bucură de acompaniamentul lui Herr Rassner — deputat din acelaşi partid — care ştie şi el să cînte frumos fericirea femeilor — fericire de care, după părerea lui, au parte, mai cu osebire, văduvele de război. În cuvinte pompoase, el preamăreşte „bunele tradiţii ostăşeşti" ale hitleriştilor.

Lenz este susţinut şi de altă păsărică, de ministrul de la Bonn, Oberländer. Vrea şi el să fericească femeile din Germania occidentală, oferind soţilor, mirilor, şi copiilor lor un manual de limba rusă. Această limbă trebuie studiată, chipurile, „în interesul viitoarei întoarceri în regiunile răsăritene".

Herr Oberländer uită că mulţi concetăţeni de ai săi, din aceleaşi formaţii de asasini, au studiat limba rusă nu după manuale, ci din practică. O mărturie în acest sens e dicţionarul alcătuit în timpul războiului de un oarecare Max Pauchel, şeful unui detaşament de pedepsire pe frontul Kalinin. În acest dicţionar, era prevăzut tot, în afară de un singur lucru : cum se va termina o convorbire a cotropitorului cu un rus, pe front. Într-adevăr, după o luptă crîncenă cu un rus, Max Pauchel şi-a pierdut darul vorbirii — pe veci...

◇

Iubitorii de frumos în Maroc

O revistă franceză a publicat o dare de seamă a adunării federaţiei uniunilor de industriaşi şi afacerişti care se „familiarizează" cu Marocul. În darea de seamă se spune : „Problema cocioabelor şi bordeielor a atras atenţia adunării, care şi-a exprimat dorinţa ca aceste plăgi sociale să fie lichidate... sau, cel puţin, să fie înconjurate cu o perdea de copaci, care să le ascundă ochilor amatorilor de frumos şi, în acelaşi timp să le facă mai puţin periculoase pentru sănătatea acestora".

Într-adevăr, locuitorii Marocului, datorită mizeriei lor, sînt în stare să strice buna dispoziţie a domnilor turişti din metropolă.

După cum se vede din relatările revistei, aceşti tartuffi contemporani au găsit un mijloc „radical" de rezolvare a problemei cocioabelor. Acoperite cu verdeaţă, ele nu vor mai jena simţul estetic al colonizatorilor. Iar faptul că marocanii vor trăi ca şi pînă acum în condiţii neomeneşti — nu li se pare industriaşilor şi afaceriştilor o nenorocire...

Logică yankee

Revista americană „Nations business" a publicat o convorbire cu dr. Morris Preis, expert al forţelor aeriene militare ale S.U.A., care se pretinde cunoscător al Chinei. Cu o nemaipomenită uşurinţă, el îşi expune părerile asupra situaţiei interne a Republicii Populare Chineze. Aşa cum se obişnuieşte în practica americană, dr. Preis, executînd, evident, ordinul zeloşilor adepţi ai aşa numitului război preventiv împotriva Chinei, se străduieşte să convingă cititorul că în China ar exista, chipurile, nemulţumiri împotriva puterii populare.

Cine este nemulţumit? După părerea lui Preis, „cele mai mari nemulţumiri există la sate". Se naşte întrebarea : de ce să fie nemulţumiţi ţăranii chinezi, cărora revoluţia le-a dat pămînt, i-a scăpat de robie şi de lipsa de drepturi îndurate atîtea secole ? „Principala cauză (a acestei „nemulţumiri" — N.R.) — spune expertul — o constituie aşa numita reformă agrară (!) — Această nemulţumire s-a ivit atunci cînd marilor proprietari li s-a luat pămîntul, care a fost împărţit argaţilor şi ţăranilor săraci".

Logica este, într-adevăr, zguduitoare. După Preis, ţăranii chinezi trebuie să verse lacrimi amare pentru că au scăpat de jugul moşierilor, de jaf şi umilinţă. Din cele spuse de el, reiese că ţăranii chinezi trebuie să fie nemulţumiţi de regimul care le-a dat în stăpînire milioane de hectare de pămînt moşieresc. Ciudată logică !

Adevărul este că Guvernul popular din China se bucură de sprijinul şi dragostea nemărginită a celor mai largi mase populare. Nemulţumiţi sînt doar feudalii şi moşierii, cărora li s-a luat pămîntul şi privilegiul de a jefui şi omorî pe ţărani. Nemulţumiţi sînt, de asemenea, americanii a căror bază socială în China o constituia regimul feudalo-moşieresc.

Este firesc ca şi moşierii, şi imperialiştii să fie nemulţumiţi de rezultatele revoluţiei populare. Această nemulţumire se simte şi în cuvintele credincioşilor slujitori ai monopolurilor americane, Preis. Această nemulţumire a dat naştere la politicienii americani unei boli ale cărei simptome le constituie atacurile calomnioase împotriva Chinei. Totuşi, nici un fel de calomnie nu va putea ajuta pe birfitori.

◇

In cîteva cuvinte

● Guvernul francez a publicat suma creditelor militare pe anul 1955. Ea se ridică la 1.000 de miliarde franci — sumă inferioară celei reale şi totuşi, însumînd un spor de 30 de miliarde franci faţă de creditele militare alocate anul trecut. Desigur, oamenii muncii sînt principalele victime ale acestei curse a creditelor militare pe al căror pov'rniş continuă să meargă şi actualul guvern al lui Edgar Faure

● **Două anunţuri au fost publicate într-unul din numerele unui ziar provincial englez. Primul este o cerere : „Militarii din unităţile americane şi familiile lor au nevoie de case şi locuinţe prevăzute cu tot confortul". Al doilea anunţ este o propunere, făcută însă cu multe rezerve : „Se oferă vilă cu garaj ; la nevoie, se poate folosi şi un teren pitoresc de 2 ha... Nu, însă, pentru americani !" Ultimele cuvinte constituie o mărturie grăitoare a sentimentelor nutrite de populaţie faţă de ocupanţii americani care au invadat Anglia.**

● *Din 50 de întreprinderi străine care operează în Mexic, 46 sînt nord-americane ; din 31 de întreprinderi mari existente în Mexic, cu profituri de peste 100.000.000 pesos anual, 20 sînt nord-americane şi numai 11 mexicane, la unele din acestea participînd şi capital american. Veniturile acestor companii sînt egale cu cele ale guvernului mexican. Astfel, în 1951 încasările guvernului au fost de 4.880.000.000 pesos, în timp ce 25 mari întreprinderi nord-americane au înregistrat încasări de 4.875.000.000 pesos, iar un grup de numai zece întreprinderi foarte mari realizează în prezent venituri reprezentînd 70 la sută din cele ale guvernului.*

● Se ştie că interesul cercurilor monopoliste din S.U.A. faţă de Africa a crescut considerabil. Acest lucru se explică prin imensele bogăţii naturale ale continentului african, care furnizează 98 la sută din producţia mondială de diamante, 80 la sută din cea de cobalt, 75 la sută din cea de ulei de palmier, 70 la sută din cea de cacao, 60 la sută din cea de aur, 35 la sută din cea de fosfaţi, 30 la sută din cea de crom şi magneziu, 20 la sută din cea de cupru, 15 la sută din cea de cafea, etc. Pe lîngă aceasta, Africa este bogată în petrol, în cauciuc, cereale, în căderi de apă utilizabile pentru producerea de energie electrică şi în pămînturi fertile.

„VEAC NOU", organ al Consiliului General A.R.L.U.S. Apare săptămînal. Redacţia şi administraţie Bucureşti, str. Ion Ghica 5—7. Telefon 3.03.10.
Tiparul : Combinatul Poligrafic Casa Scînteii „I. V. Stalin", Piaţa Scînteii. ABONAMENTE pe 3 luni, 3 lei ; pe 6 luni, 6 lei ; pe 1 an, 12 lei. Abonamentele se fac la toate oficiile poştale, prin factorii poştali şi difuzorii voluntari din întreprinderi şi instituţii